

Иоанның Чахсы Хабары

Пу Чахсы Хабарны Иисусха иң чағын илчiлернiң пiрси Иоанн пасхан тiп саниры кибирге кiр парған. Иоаннаңар iдiк ол Иисустың иң хынған үгренчiзи полған тiп пазылча. Христосха киртiнiзи үчүн он iкi илчiдең чалғыс ол ла iдiртпеен паза узах час чазап салған тiп саналча. Иоанн позының Чахсы Хабарын прайзынаң соонаң, 90 чылларда, пасханға килiсче.

Пос аразында уғаа тiбiй үс хабардаң iбiнде нименең пасхалалча полчаң аның Чахсы Хабары? Иоанн пасхан Хабар Иисустың чуртас чолының изерезiн кiмес тее сайбабин хоғарға кiстенминче. Iбiн орынны ол Иисустың чооғына пирче. Иоанн кип—чоохтарны киндее кирбинче. Аның iбiн пiгiнi – пасха үс Чахсы Хабарда чох нимелернi пас салары паза хығырыҗчыларны, Иисус Христос Позына киртiнчеткен кiзiлерге наа чуртас асчатхан Худай Оолғы полчатханына, киртiндiрерi.

Пасха Чахсы Хабарларның хырында Иоанн пасхан киндеде Худай сiзiнiң оннирға оой нимес сағыстары, чарых хоос омалар кiп ле полар. Аның Чахсы Хабарын тiрт чардыхти чарыбызарға чарир: 1) Кирiс сiзi. Мында Иисус Христостың, кiзiлернi арачылир үчүн, Худай Позы кiзее омаланыбысханнаңар кiнi чоохталча (1:1-18); 2) Иисус Христостың Худай полчатханын паза толдырчатхан киреен киречiлепчеткен читi хайхазынаңар (1:19–12:50); 3) Иисус чир үстiнде идер кирегiн толдыр салып, сабландыртар тузы чит килигеннеңер (13–20 пастағлар); 4) Сiс соо. Иисус, тiрiл парып, Позының үгренчiлерiнең тоғазып, тiл алысханы (21 пастағ).

Иисус Христос – сын Сiс

1 Иң пастап Сiс полған. Сiс Худайнаң хада полған, Сiс Худай полған. ²Сiс Худайнаң хада пастабох полған. ³Ол прай нименi чайаан, Ол чох пiр дее нима чайалбаан. ⁴Сiсте чуртас

полған, чуртас, тізең, кізілернің чарии полған. ⁵Чарых харасхы-да чарыпча, харасхы, тізең, аны пір дее чаап полбаан*.

Иисус Христос – сын Чарых

⁶Худай пір кізіні ысхан. Аның ады Иоанн полған. ⁷Ол, Чарыхтанаң киречілееніне киртінзіннер тіп, чонға Чарыхтанаң чоохтирға килген. ⁸Ол позы Чарых полбаан, че Чарыхтанаң киречілирге килген.

⁹Чир үстүне төреен полған на кізіні чарытчатхан* сын Чарых пар полған. ¹⁰Сын Чарых чир үстүнде полған, чир үстү Аннаң пастыра чайалған, че кізілер Аны таныбааннар. ¹¹Ол Позының чоынзар килген, че олар Аны постарына чағын кирбееннер. ¹²Аны удурлаан паза Ағаа киртінген кізілерге Худайның палалары полчаң ондай пирілген. ¹³Худай палалары олаңай паба-ічедең не нимес, че Худайдаң төридірлер.

¹⁴Сөс, кізі пол парып, паарсасха паза сынға пай полып, піс-нең хада чуртаан. Піс Аның Пабазынаң алған сабланызын көр-гебіс. Ол сабланысты Пабазының чалғыс Оолғы полып алған.

Кіреске түзірчең Иоанның киречілеені

¹⁵Иоанн, Сөстеңер киречілеп, хысхырып ала чоохтаан: – «Минің соомча Килчеткені, мин төреелеккеөк пар полғаннаңар, миннең илбек» тіп чоохтаам Пу Кізідеңер. ¹⁶Анда паарсас толдыра полғаннаңар, піс паарсасты үзігі чох алғабыс. ¹⁷Моисей Чахиин^c піске Моисей, Худайдаң алып, пирген, че паарсаснаң сын сөстерні Иисус Христос пирген нооза. ¹⁸Худайны пір дее кізі хачан даа көрбеен. Пабазының иң чағыны, чалғыс Оолғы ла, көріп, Аннаңар піске, прай чоллап, искір пирген.

Иоанн позынаңар чоохтапча

(Мф 3:1-12; Мк 1:2-8; Лк 3:15-17)

¹⁹Иудей пастыхтары Иоаннзар Иерусалимнең абыстарны паза левиттерні^c «Кемзің син, Мессий-Христоссың^c ма?» тіп сурарға ысханнар.

* 1:5 «Чаап полбаан» сөстерні грек тілінде «піл полбаан» тіп тее оннирға чарир.

* 1:9 «Чир үстүне төреен полған на кізіні чарытчатхан» тіп сөстерні «Полған на кізіні чарытчатхан Чарых чир үстүне килче» тіп тее оннирға чарир.

– ²⁰ Мин Мессий-Христос нимеспін, – тіп, көні, хыйа полбин, нандырған Иоанн.

– ²¹ Кемзің син? Илиязың* ма? – сурғаннар олар.

– Чох, – теен Иоанн.

– Андағда ухаанчызың ма?*

– Чох.

– ²² Кемзің син андағда? – сурастырғлааннар олар. – Пісті ысхан кізілерге хайдағ нандырығ пирибіс? Позиңнаңар ниме чоохтап пирерзің?

²³ Иоанн Исайи ухаанчының пічиинде пазылған сөстернең нандырған:

– Мин хуу чазыда «Хан Худайға^c көні чол ит пирінер!» тіп хысхырчатхан кізінің үні осхаспын.

²⁴ Килген кізілернің аразында фарисейлер^c полғаннар.

– ²⁵ Син, Мессий-Христос таа, Илия даа, ухаанчы даа ниместе, ноға кізілерні кіреске түзірчезің^c? – тіп сурғаннар олар.

– ²⁶ Мин суғда кіреске түзірчем, – нандырған Иоанн. – Че араңарда сірерге таныс нимес Кізі пар. ²⁷ Ол минің соомча килерге кирек, Ол, мин төреелеккеөк, пар полғаннаңар, Аның маймааның паан даа систерге турыстығ нимеспін.

²⁸ Пу чоох Вифавара саарда полған. Пу саар Иоанн кіреске түзірчеткен Иордан суғның іскеркі саринда турған.

Иисус – Худай Хурағаны

²⁹ Пазағы күнде Иоанн, позынзар килчеткен Иисусты көр салып, кізілерге теен:

– Мына Худай Хурағаны^c. Чир үстүндегі прай кізілернің чазыхтарын^c Позына алып алчатхан Хураған. ³⁰ Мин ол Хурағаннаңар піди чоохтаан полғам: «Минің соомча Ирен килче. Ол,

* ^{1:21} *Илия* – үребеен, че Худай тигірзер алып алған Пурунғы Молчағдағы ухаанчы. Көр Пурунғы Молчағдағы «Ханнардаңар 4-чі» (4 Царств) киндезі 2:1-17. Иудейлер аның чирзер Мессийдең пурун килерін сағааннар.

* ^{1:21} *Андағда ухаанчызың ма?* – ол туста иудейлер Христостың килеріненер чарлир ухаанчыны сағыпчатханнар. Көр Пурунғы Молчағдағы «Чахығны хатап чарлааны» (Второзаконие) киндезі 18:15, 18. «Ухаанчы» – көр чарыдылығ сөстікте.

мин төреелеккеөк, пар полғаннаңар, миннең илбек». ³¹ Израиль кизилери Аны пилзиннер тiп, чонны киреске тўзирерге килгем. Че мин дее Аның кем полчатханын пилбеем.

³² Иоанн идок киречилеен:

– Мин Худай Худының, тахырах хус чили, тигирден кони тўс килип, Агаа одырыбысханын коргем. ³³ Мин Аның кем полчатханын пилбеем, че Худай, мини кизилерни суғда киреске тўзирерге ызып, теен: «Тигирден тўсчоткен Хут Кемде тохтир, Ол, Худай Худын пирип, пасха ондайнаң киреске тўзирчоткен Кизи полар». ³⁴ Мин, Худай Худының тўсчоткенин корип, Аның Худай Оолғы полчатханын киречилеем.

Иисус настағы ўгренчилерин хығырча

³⁵ Пазағы кўнде Иоанн iki ўгренчиинен хада олох орында турган. ³⁶ Ирт париған Иисусты корип, Иоанн теен:

– Мына Худай Хурағаны.

³⁷ Ол состерни истип, iki ўгренчи Иисустың соонча пар сыххан.

³⁸ Иисус, хайбағынып, Позының соонча килчоткеннерни кор салып, сурған:

– Ниме кирек сирерге?

– Равви (пу «Ўгретчи» теени полча), Син хайда чуртапказың? – сурғаннар олар.

– ³⁹ Парааңар, постарың корерзер, – нандырған Иисус.

Иирзер, он час* тузында, ўгренчилери, Аннаң хада парып, хайда чуртапчатханын корип алып, иир тооза анда полғаннар.

⁴⁰ Иисустың соонча парчатхан iki ўгренчинин пирси Симон-Пётрның харындазы Андрей полған. ⁴¹⁻⁴² Ол, сах андох Симон харындазына тоғазып «Пис кизилер сағыпчатхан Мессийни (пу «Христосты» теени полча) таап алдыбыс» тiп, аны Иисуссар ағыл килген.

Иисус, Симонны корип, теен:

– Син, Симон, Ионаның оолғы, Кифа* (пу грек тилинде Пётр полча) тiп адаларзың.

⁴³ Пазағы кўнде Иисус Галилей^c чиринзер парарға сағыныбысхан. Ол, Филиппке тоғазып, теен:

– Минин соомча пар.

* 1:39 Гректернин «он час» теени пистин ондайда торт час иирге килисче.

* 1:41-42 *Кифа* – хакас тилинде «хайа» теени полча.

⁴⁴ Филипп тее Андрейнең Пётр харындастар чуртапчатхан Вифсаида саардан полған. ⁴⁵ Филипп, Нафанаилге тоғазып, чоохтанған:

– Пис Моисей Чахиинда паза ухаанчыларның пічиинде* пазылған Кізіні таап алғабыс. Ол Назареттегі Иосифтің оолғы Иисус.

– ⁴⁶ Назареттең пірее чахсы ниме полар ба? – теен Нафанаил.

– Пар, көріп ал, – нандырча Филипп.

– ⁴⁷ Мына Израиль адын ал чөрерге турыстың, чойырхос нимес кізі, – чоохтанча Иисус, Позынзар килчеткен Нафанаилни көр салып.

– ⁴⁸ Мині хайдаң пілчезің? – сурча Нафанаил.

– Филипп сині хығырар алындох, Мин сині смоковница ағазының хыринда көргем, – нандырған Иисус.

– ⁴⁹ Үгретчи! Син – Худай Оолғызың, Син – Израиль Ханызың! – хысхырған Нафанаил.

– ⁵⁰ Мин, сині смоковница ағазының хыринда көргем тіп, чоохтаанымнаңар, син киртінчезің. Син аннаң даа артых ниме көрерзің, – нандырған Иисус. ⁵¹ Аннаң андар хосхан:

– Сынны чоохтапчам сірерге, пу тустаң сығара тигірнің азылчатханын паза Худай ангеллерінің^c, Кізі Оолғынзар^c түзіп, нандыра тигірзер өөрлепчеткеннерін көрерзер.

Иисус Кана аалдағы тойда пастағы хайхасты итче

2 Ікі күн пазынаң Галилей чиріндегі Кана аалда той полған. Иисустың ічезі андох полған. ² Иисус таа үгретчилерінең хада ол тойға хығыртылған полған. ³ Араға тоозыл парғанда, Иисустың ічезі Ағаа тіпче:

– Оларның хызыл араға чоғыл.

– ⁴ Пістің анда ноо киреебіс. Хайхастар^c идер тузым ам даа читкелек, – нандырча Иисус.

– ⁵ Ол сірерге ниме чоохтир, аны идінер, – чахаан сүмекчинерге ічезі.

⁶ Анда тастаң иділген алты ідіс турған. Ол ідістерде иудейлер постарын арығланчаң кибірде тузаланчатхан суғны тутчаннар. Полған на ідіске ікі-үс синегче* суғ кір парчаң.

* ^{1:45} *Моисей Чахиин паза ухаанчыларның пічиин* – Мында иудейлернің кибірлеріндегі Пурунғы Молчағдағы пічиинің чардыхтарынаңар чоохталча.

* ^{2:6} *Ікі-үс синег* – грек тілінде сигізонча алай пір чүс чибіргіче литр теени полча.

– ⁷Ол ідістерге толдыра суғ ур салынар, – тіпче сүмекчіннерге Иисус.

Олар суғны ідістернің хырларына теере ур салғаннар.

– ⁸Амды суғны, сузып алып, тойнаң устатпачатхан кізее апар пиріңер, – чахыпча оларға Иисус.

Олар апар салғаннар. ⁹Тойнаң устатпачатхан кізі, хызыл арағаа айлан парған суғны амзабызып (арағаны хайдаң ағылғаннарын пілбеен, аны сус килген сүмекчіннер ле пілгеннер), ипчі алчатхан оолны хығырча.

– ¹⁰Той итчетсе, кізі пурун чахсы арағаны үлепче. Кізілер изір парза ла, хомай арағазын пирче. Син, тізең, чахсы арағаңны, сығарбин, амға теере туттың, – чоохтанча ол.

¹¹Іди Иисус, Галилей чиріндегі Кана аалдаң хайхастар идерін пастап, Позының сабланызын көзіткен. Аның үгренчілері Ағаа киртін сыхханнар.

¹²Той соонаң Ол ічезінең, харындастарынаң, үгренчілерінең хада Капернаум саарзар парыбысхан. Капернаумда олар нинче-де күн полғаннар.

Иисус храмнаң садығчыларны сүрче

(Мф 21:12-13; Мк 11:15-17; Лк 19:45-46)

¹³Иудейлернің Пасха тіп үлүкүні^с чағдап одырған. Иисус Иерусалимзер килген. ¹⁴Ол храмда^с тайыға салылчаң тазыннарның, хойларның паза иб тахырахтарының тіріге садылчатханнарын көр салған. Мындох ахча орнастырчаңнар одырғаннар. ¹⁵⁻¹⁶Иисус, арғамчыдаң хамчы идіп, оларны прайзын, тазыннарынаң, хойларынаң хада, храмнаң сығара сүрглебискен. Ахча орнастырчаңнарның столларын түндерібізіп, ахчаларын чайа тастап, иб тахырахтарың сатчатханнарға чоохтанча:

– Пуларны мыннаң хыйа идіңер! Пу храмны – Минің Пабамның туразын – садығ туразына паза айландырбаңар.

¹⁷Аның үгренчілері Худай Пічиінде^с «Синің тураңа сағыссырааным Мағаа уйғу-чадығ пирбинче» тіп пазылғанын сағысха киргеннер. ¹⁸Иудейлернің пастыхтары Иисустаң сурғаннар:

– Синің піди идер үлгүннің парын хайдағ танығнаң піске киречілирзің?

– ¹⁹Пу храмны иңзерібіссер, Мин, тізең, аны үс күнге турғызыбызарбын, – нандырған Иисус.

– ²⁰ Пу храм хырых алты чыл пүдүрүлгөн, Син, тізең, аны үс күннің аразына турғызыбызарзың ма? – сурғаннар иудей пастыхтары.

²¹ Иисус, тізең, Позының ит-сөөгін «храм» тіп адап чоохтанған полған. ²² Ол өлімнең тіріл килген соонда, үгрөнчїлерї, Аның храмнаңар чоохтаанын сағысха кирип, Худай Пічиине паза Иисустың чоохтаан чооғына киртінгеннер.

²³ Иерусалимдегї Пасха тіп үлүкүнде, Иисустың итчеткен хайхастарын көрїп, Агаа көп кїзі киртін сыххан. ²⁴ Че Иисус, оларның прайзын пїлгенненер, пїрдеезїне ізенмеен. ²⁵ Иисус кїзїденер пасха кїзїнің чооғы хоостыра пїлїп аларын кирексїбеен. Ол кїзїнің хылиин Позы пїлген.

Никодим Иисуснаң чоохтасча

3 Иудейлер пастыхтарының санында Никодим теен фарисей полған.

² Пїрсїнде ол, Иисуссар хараазын килїп, чоохтанған:

– Үгретчї! Син итчеткен хайхастарны, Худай үлгү пирбезе, пїр дее кїзі ит полбас. Аннаңар пїс пїлчебїс, Син Худайдаң килген үгретчїзїң.

– ³ Сынны чоохтапчам сагаа, кем Худайдаң хатап төреен, ол ла Худай хан-чирїне^c чидер, – нандырған агаа Иисус.

– ⁴ Улуғ кїзі хайди хатап төрїр? Ічезїнің істїне хатап кїрїп, төрїр бе ни? – теен Никодим.

– ⁵ Сынны чоохтапчам сагаа, кем суғдаң паза Хуттаң төреен, ол ла Худай хан-чирїнзер кїр полар, – нандырған Иисус. – ⁶ Кїзїдең төреенї кїзі палазы полча, Худайның Худынаң төреенї, тізең, Худайның палазы полча. ⁷ «Сїрерге хатап Худайдаң төрїрге кирек» теенїме ноға чапсыпчазың? ⁸ Чил* дее, хайда хынча, анда үбүрче. Син аның суулаанын исчезїң, аның хайдаң килчеткенїн паза хайдар парчатханын пїлбїнчезїң. Сах ідөк кїзїнің Худай Худынаң хайди төрїпчеткенїн дее пїлдістїг иде чоохтап пирерге сидїк.

– ⁹ Хайди іди полар? – сурған Никодим.

– ¹⁰ Син, Израиль үгретчїзї полчадып, аны даа пїлбїнчезїң ме? – нандырған Иисус. – ¹¹ Сынны чоохтапчам сагаа, поэыбыс

* ^{3:8} Чил – пу сөс грек тїлїнде ікї сөстї таныхтапча: «чил» алай «хут». Аннаңар чил, хутты таныхтап, аның орнына тузаланадыр.

пiлчеткен нимеденер чоохтапчабыс, поэыбыс кiрген нименi киречiлeпчeбiс, сiрер, тiзeң, пiс киречiлeпчeткeн нимeнi пoс-тaрынa чaғын итпинчезер. ¹² Мин сiрeргe чирдeгi нимeлeрдe-нeр чоохтaпчaтcаm дaа, сiрeр киртiнминчeтсeр, тигiрдeгi нимe-лeрдeнeр чоохтaзaм, хaйди киртiнeрзeр? ¹³ Тигiрдe нимe пaрын кiрeргe пiр дeе кiзi aндaр сыхпaан. Чe тигiрдe чуртaпчaтхaн Кiзi Оолғы чир үстүнзeр түс килгeн. ¹⁴⁻¹⁵ Чылaнғa ызыртхaн кiзiлeр өлбeс үчүн, чис чылaнзaр кiрзiннeр тiп, Моисей чистeң идiлгeн чылaннa хуу чaзыдa, aғасхa хaзaп, кiдiр салғaн*. Сaх иди, Кiзi Оолғынa киртiнчeткeн кiзiлeр өлбeзiннeр, мiгi чуртaстыҥ^c ползыннaр тiп, Aны, aғасхa хaзaп, кiдiр салaрғa кирeк*.

¹⁶ Худай, прай кiзiлeргe тың хынғaннaнaр, Пoзының чaлғыс Оолғын дaа өлiмгe ысхaн. Иди ызып, Оолғынa киртiнчeткeн полғaн нa кiзeе өлбeскe, мiгi чуртaстыҥ полaрғa oңдaй пиргeн. ¹⁷ Худай Пoзының Оолғын чaрғы идeргe нимeс, чe прай кiзi-лeрнi aрaчылирғa ысхaн. ¹⁸ Худайның чaлғыс Оолғынa киртiн-чeткeн кiзi чaрғылaтыртпинчa, чe киртiнминчeткeн кiзi, тiзeң, киртiнмeенi үчүн, чaрғылaтырт салғaн. ¹⁹ Ноғa олaр чaрғылa-тыртхaннaр? Чир-чaлбaххa Чaрых килгeн, чe кiзiлeрнiң иткeн кирeктeрi чaбaл полғaннaнaр, олaр хaрaсхaа Чaрыхтaң aртыx хынғaннaр. ²⁰ Чaбaл нимe итчeткeн кiзi Чaрыхты хырт кiрчe, ит-кeн кирeктeрi чaбaлдaнaр, олaрны iлeзiнe сығaрбaсхa тiп, Чa-рыххa чaғын кiрбинчe. ²¹ Чe сын нимe итчeткeн кiзi, Худайның ползыинaң итчeткeнiнeнeр, чaхсы нимeлeр iлe ползын тiп, Чa-рыххa сығaдыр.

Иоанн Иисустаңар чоохтапча

²² Aның соондa Иисус, Пoзының үгрeнчiлeринeн хaдa Иерусалим сaардaң сығып, Иудей чирiндeгi пiр aалзaр пaрыбызып, aндa олaрнaң хaдa чуртaп, кiзiлeрнi кiрeскe түзiргeн. ²³ Иоaнн, тiзeң, Салим сaарның хыриндaғы Энон тiп пiр oрындa суғ кiп полғaннaнaр, кiзiлeрнi aндa кiрeскe түзiргeн. Кiзiлeр, aндaр килiп, кiрeскe түсчeңнeр. ²⁴ (Ол тустa Иоaннa хaрибгe чaпхaлaх полғaннaр.)

* 3:14-15 Чис чылaннaнaр чоохтaнaр кiр Пурунғы Молчaғдaғы «Сaннaр» (Числa) киндeзi 21:4-9.

* 3:14-15 Иисустың кiнi чooғы 15-чi aлaй 21-ғы стихтe тooзылчa.

²⁵ Пирсінде Иоанның үгрөнчлери иудейлернең посты арығланчаң кибірденер талас сыхханнар. ²⁶ Олар, Иоаннзар киліп, ағаа чоохтааннар:

– Үгретчі, синнең хада Иордан суғның хазында полған Кізіні – син Аннаңар киречілеен полғазың – сағызыңа кирчезін ме? Ол амды кізілерні кіреске түзірче, прайзы Андар парча.

– ²⁷ Худай пирбезе, кізі поэна пір дее ниме ал полбас, – нандырған Иоанн. – ²⁸ Сірер постарың «Мин Мессий-Христос нимеспін, че Худай мині Аннаң пурун ысхан» тіп чоохтааныма киречізер. ²⁹ Хоных хончатхан оол тойның өөн кізізі полча, арғызы, тізең, хости турып, аны исчеткеніне өрінче. Мин дее іди өрінчем. ³⁰ Амды Иисусха аннаң андар улуғдаң улуғ полип оды-рарға кирек, мағаа, тізең, чабыс полип одырарға.

³¹ Тигірдең килчеткен Кізі прайзынаң пөзік. Чирде төреен кізі, тізең, чирдегөк кізілер осхас, оларох чіли чоохтанча. Худайдаң килчеткен Кізі, тізең, прайзынаң пөзік. ³² Ол Позы көрген-искен нимеденер чоохтапча, че Аның чооғына пір дее кізі киртін-минче. ³³ Аның чооғына киртінчеткен кізі поэнының киртінізінең Худай сөстерінің сын полчатханын таныхтапча. ³⁴ Худай Позының Худын синебин пирчеткенненер, Худай ысхан Кізі Аның сөзін чоохтапча. ³⁵ Пабазы, Оолғына хынып, Ағаа прай үлгүзін пирібіскен. ³⁶ Худайның Оолғына киртінчеткен кізінің мөгі чуртазы пар; Худайның Оолғына киртінминчеткен кізінің, тізең, андағ чуртазы чоғыл, че Худайның хатығланғаны ағаа чидер.

Иисус самар ипчінең чоохтасча

4 Иисустың үгрөнчлери Иоанның үгрөнчлерінең хай-хай көп полип одырчатханнаңар паза көп кізіні кіреске түзірчеткенненер чоохтар фарисейлерге чит парғаннар. ² (Итсе-де, Иисус Позы кіреске түзірбечен, Аның үгрөнчлери түзірченнер.) ³ Иисус, фарисейлерденер піл салып, Иудей чирін тасты, хатап Галилей чирінзер пар сыххан. ⁴ Ағаа Самар чирінче иртерге кирек полған. ⁵ Иисус Самар чиріндегі Сихарь саарға читкен. Ол саар Иаковтың* хачан-да Иосиф оолғына пирген чирнің хыринда полған. ⁶ Анда «Иаковтың хутуғы» тіп адалчатхан хутух пар полған. Иисус, чолдаң майых парып, хутух хыринда одыр салған. Күн ортызы полған.

* ^{4:5} Иаков – Авраамның пархазы, еврей чонның өбекелерінің пабазы.

⁷ Пир самар ипчі суға килген.

– Суғ ізерге пир Мағаа, – теен ағаа Иисус.

⁸ Аның үгренчїлерї саарзар чїең нїме аларға парыбысхан полғаннар.

– ⁹ Син, иудей полчадып, миннең, самар ипчїден, суғ ізерге сурынчазын ма? – нандырча Ағаа самар ипчї.

Иудейлер самарларнаң пир ідіснен тузаланмачаңнар*.

– ¹⁰ Худай кїзілерге нїме пирерге итчеткенін паза Кемнїң сағаа «Суғ ізерге пир Мағаа» тїпчеткенін, пїлбинчезін. Че пїлген ползаң, позың Аннаң тїріг суғны сурарчыхсың. Ол сағаа аны пирерчїк, – нандырған Иисус.

– ¹¹ Пигїм, синїң сустып алчаң ідізїң чоғыл. Хутух, тїзең, тїрең. Хайдаң Синде тїріг суғ полар? ¹² Иаков пабабыс пу хутухты пїске пирген. Ол позы даа, палалары даа, маллары даа мыннаң ісчеңнер. Син аннаң даа улугзың ма? – тїпче ипчї.

– ¹³ Пу суғны ісчеткен полған на кїзі хатап сухсап парар. ¹⁴ Че Минїң пирер суумны іскен кїзі хачан даа сухсабас. Минїң пирер суум аның істїнде мбгї чуртас пирчеткен хара суға айлан парар, – нандырған Иисус.

– ¹⁵ Пигїм, пир мағаа ол суғны. Андада мин хачан даа сухсабасын, пу хутухсар даа килерге кирек чох полар мағаа, – тїпче ипчї.

– ¹⁶ Парып, ирїңнї пеер хығыр кил, – тїпче Иисус.

– ¹⁷ Минїң ирїм чоғыл, – нандырча ипчї.

– Син, ирїм чоғыл тїп, орта чоохтадың. ¹⁸ Син пис хати ирге парғазың. Ам синнең хада чуртапчатхан кїзі дее синїң ирїң нїмес. Анзын син орта чоохтадың, – тїпче Иисус.

– ¹⁹ Пигїм, кбрчем, Син ухаанчы полтырзың. ²⁰ Пїстїң пабаларыбыс пу тағның үстүнде Худайға пазырчаңнар, сїрер, иудейлер, тїзең, Худайға пазырчаң орын Иерусалимде тїп үгретчезер, – нандырча ипчї.

– ²¹ Киртїн Мағаа, Пабама пу тағның үстүнде дее, Иерусалимде дее пазырбас тус килїр, – чоохтапча Иисус. – ²² Сїрер, самарлар, кемге пазырчатханнарыңны пїлбинчезер, пїс, тїзең, иудейлер, Арачылағчы^c пїстең сығардаңар, кемге пазырчатханыбысты,

* ^{4:9} «Иудейлер самарларнаң пир ідіснен тузаланмачаңнар» сбстернї «Иудейлернең самарларның араларында палғалыс чох полған» тїп тїлбестирге дее чарїр.

пілчебіс. ²³Че килер андағ тус, ол чит тее килді полар, хачан сыннан Пабама киртінчеткен кізілер, Пабамны піліп алып, Позына чүректерінде пазырарлар. Иди кізілер Пабама Аның көнни хоостыра пазырарлар. ²⁴Худай – Хут полча, Аның ит-сөөгі чоғыл. Аннаңар Пабама киртінчеткеннер, Аны піліп алып, Позына чүректерінде пазырарға киректер.

– ²⁵Мин пілчем, Мессий-Христос килер. Ол, киліп, піске прай ние искир пирер, – тіпче ипчі.

– ²⁶Ол – «Минмін»^с, синнен чоохтасчатхан Кізі, – нандырча Иисус.

²⁷Иди теен туста, Аның үгречілері нандыра айлан килгеннер. Иисустың ипчінең чоохтасчатханына таңнап парғаннар. Че оларның пірдези «Сағаа пу ипчідең пірее ние кирек пе?» алай «Ноға Син пу ипчінең чоохтасчазың?» тіп сурбаан Иисустан.

²⁸Ипчі, тізең, суғ хапчаң ідізін халғыс салып, саарзар парып, кізілерге чоохтаан:

– ²⁹Минің ние иткенімні мағаа прай чоохтап пирген Кізіні, парып, көр киліңер. Ол Мессий-Христос полбазың?

³⁰Кізілер, саардаң сығып, андар парғаннар.

³¹Үгречілері, тізең, ипчі саарзар парыбысхан туста Иисустан сурынғаннар:

– Үгретчі, азыранып ал.

– ³²Минің сірер пілбинчеткен чиизім пар, – нандырған Иисус.

³³Үгречілері пос алынча чоохтасханнар:

– Піреезі Ағаа чічең ние ағыл пирді бе?

– ³⁴Мині ысхан Пабамның көннин толдырып, Аның киреен ит салары Минің чиизім полча, – нандырча Иисус.

– ³⁵Ас кизеріне ам даа төрт ай халды тіпчезер нимес пе? Че Мин сірерге тіпчем, хыралар, хазарып, кизерге чит пардылар. Көрінер пеер килчеткен кізілерзер. Олар кизерге чит парған хыраларға төйи ниместер бе? ³⁶⁻³⁷Орта тіпчелер: «Пірсі таарыпча, паза пірсі ас киче». Асты таарыпчатханы даа, кискені дее хада өрінзіннер тіп, хыра кичеткеннер тоғыстары үчүн төлег алчалар, чыылған ас – кізілер – тізең, мөгі чуртас алчалар. ³⁸Мин сірерні постарың таарыбаан асты кизерге ысхам. Анда пасхалары тоғынғаннар, сірер, тізең, оларның тоғыстарынаң тузаланғазар.

³⁹Самар ипчі «Иисус минің ние иткенімні прай чоохтап пирген» теенде, Сихарь саарда самарлардан көп кізі Иисусха киртініп пастаан. ⁴⁰Аннаңар самарлар, Иисуссар киліп, Аны

постарында полып аларға сурынғаннар. Иисус анда ікі күнге халған. ⁴¹ Аның үгредиин истіп, улам көп самар кізілер киртін сыххан.

– ⁴² Ам синің сөстерің хоостыра ла нимес, че позыбыс истіп паза Аның чир-чарыхтың сын Арачылағчызы Мессий-Христос полчатханын піліп алып, киртінчебіс, – тееннер олар пайаағы ипчее.

Иисус пөзік устағчының оолғын имнепче

(Мф 8:5-13; Лк 7:1-10)

⁴³⁻⁴⁴ Ікі күн ирткен соонаң, Иисус, Сихарь саардаң сығып, «Ухаанчы позының чирінде улуғлатпинча» тіп, Галилей чирінзер пар сыххан. ⁴⁵ Иисус Галилей чирінзер килгенде, Галилейлер, Иерусалимдегі үлүкүнде полып, Иисустың прай иткен немелерін көргеннеңер, амды Аны чылығ удурлааннар.

⁴⁶ Иисус пазох Галилей чиріндегі Кана аалзар килген, ол анда хачан-да сугны арағаа айландырған. Ол туста Капернаумда пір пөзік устағчының оолғы ағырчатхан. ⁴⁷ Ол оолның пабазы, Иисустың Иудей чирінең Галилей чирінзер килгенін истіп, Иисуссар парып, Аны позының ибінзер хығырып, үрир пазы чатчатхан оолғын имнебізерге сурынған.

– ⁴⁸ Сіпер, танығлар паза хайхастар көрбеенде, киртінмесер, – нандырған Иисус.

– ⁴⁹ Хан-пигім!^c Оолғын үреелекке, кил пар, – сурынча устағчы.

– ⁵⁰ Нан, синің оолғың хазых, – тіпче Иисус.

Аның сөстеріне киртініп, ол устағчы наныбысхан. ⁵¹ Чолда ағаа сүмекчіннері учурап парғаннар.

– Оолғың хазыхтан парған, – чоохтааннар ағаа олар.

– ⁵² Ноо туста ағаа чохсы полыбысхан? – сурған ол сүмекчіннерінен.

– Кичее күнөрте, читі час* тузында, тудан ағырии аны позытхан, – нандырғаннар олар.

⁵³ Пабазы сах ол туста Иисустың «Синің оолғың хазых» теенін сизін салған. Мының соонда оолның пабазы даа, ибдегілері дее, прайзы киртін сыххан. ⁵⁴ Иди Иисус, Иудей чирінең Галилей чирінзер айлан киліп, ікінчі хайхазын иткен.

* ^{4:52} Гректернің «читі час» теені пістің ондайда пір часха килісче.

Иисус пас чөр полбинчатхан кизіні имнебісче

5 Аның соонда иудейлер үлүкүні полған. Иисус Иерусалимзер килген. ²Иерусалимде «Хой Хаалхазы» хыринда үстү чабых пис коридорлыг, еврей тілінең «Вифезда» тіп адалчатхан чуунчаң орын пар полған. ³⁻⁴Ол коридорларда харах чох, ахсах, пас чөр полбинчатхан уғаа көп ағырыг кизілер чатханнар. Худай ангелі, чуунчаң орынзар пірее-пірее түзіп, суғны пулғабыс турчаң. Иди пулғалған суға ин пурун кірген кизі хайдағ даа ағырығдаң чазыл парчаң. Аннаңар ағырыг кизілер суғның чайхаларын сағаннар. ⁵Оларның аразында отыс сигіс чыл ағыр парифан кизі полған. ⁶Иисус, ол кизінің чатчатханын көріп паза үр ағыр парифанын піліп, сурған:

– Хазыхтанып аларың килче бе?

– ⁷Йа пигім, че суғ, наа ла пулғалып, чайхалып пасталған туста мині суға кирчең кизі чоғыл. Мин андар читкенче, пасхазы миннең пурун кірібісче, – нандырған ағырыг кизі.

– ⁸Тур, төзең алып, пас чөр, – тіпче ағаа Иисус.

⁹⁻¹⁰Ол кизі сах андох чазыл парған. Төзеен алып, парыбысхан.

Пу кирек, тізең, субботада, тынанчаң, пір дее тоғыс итпечен күнде полғаннаңар, иудейлер чазылған кизее тееннер:

– Пүүн суббота, аннаңар сағаа төзеенні апарарға чарабас.

– ¹¹Мині имнеен Кизі мағаа «Төзең алып, чөр» теен, – нандырған чазылған кизі.

– ¹²Кемдір ол, сағаа «Төзең алып, чөр» теен кизі? – сурғаннар ол кизіден.

¹³Иисус анда турған кизілернің аразында чіт парыбысханнаңар, имненіп алған кизі Аның кем полғанын пілбеен.

¹⁴Соонаң Иисус ағаа храмда тоғас парған.

– Амды син чазыл пардың. Мыннаң мындар улам хомай пол парбас үчүн, паза чазых итпе, – чоохтанған ағаа.

¹⁵Ол кизі, иудейлерзер парып, аны имнеен кизі Иисус полча тіп чоохтап пирген. ¹⁶Иудейлер, андағ нимелерні субботада итчеткені үчүн, Иисусты, өдірібізерге идіп, сүріс сыхханнар.

¹⁷Иисус, тізең, оларға теен:

– Пабам тынағ чох тоғынча. Мин дее идөк тоғынчам.

¹⁸Иудейлернің Иисусты, субботадаңар чакығны сайбааны ла үчүн нимес, че Худайны Пабам тіп адааны паза Позын Худайнаң тиңнеені үчүн, өдірерлері уғаа килген.

Чуртас пирчеткен Иисус

¹⁹ Иисус иудейлерге піди чоохтанған:

– Сынны чоохтапчам сіерге, Оолғы Пабазының иткен киректерін көрбеен полза, Позы алынча пір дее ниме ит полбасчых. Пабазы итчеткен нимені Оолғы даа идедір. ²⁰ Пабазы, Оолғына хынып, Позының итчеткен нимелерін прай Ағаа көзітче. Сіерні хайхадар үчүн, Ол Ағаа мыннаң даа улуғ нимелер көзідер. ²¹ Хайди Пабазы өліглерге, тірілдіріп, чуртас пирче, Оолғы даа, кемге пирерге хынза, ағаа чуртас пирче. ²² Пабазы Позы пирдеезін чарғылабинча, че чарғылачаң үлгүні прай Оолғының холына пир салған. ²³ Пу ондайнаң прайзы, Пабазын хайди улуғлапчалар, сах іди Оолғын улуғлазыннар. Оолғын улуғлабинчатхан кізі Аны ысхан Пабазын даа улуғлабинча.

²⁴ Сынны сіерге чоохтапчам, Минің сөзім исчеткен паза Мині ысхан Пабама киртінчеткен кізі, мөгі чуртастың полып, чарғы алнында турбин, өлімзер апарчатхан чолдаң хыйа сығып, аннаң андар чуртап одыар. ²⁵ Сынны сіерге чоохтапчам, өліглернің Худай Оолғының үнін исчең, паза, аны истіп, тіріл килчең тус чагдап одыр, ол чит тее килді полар. ²⁶ Хайди Пабазы Позы чуртастың хара-суу полча, Оолғына даа Позына чуртастың хара-суу поларға ондай пирген. ²⁷ Ол Кізі Оолғы полчатханнаңар, Пабазы Ағаа чарғы итчең үлгү пирген. ²⁸ Пу нимее хайхабаңар. Сыыраттарда чатчатханнар прайзы Кізі Оолғының үнін ис салар тус килче. ²⁹ Чахсы ниме иткеннері чуртирға тірілерлер, че хомай ниме иткеннері чарғыладарға тур килерлер.

Иисустаңар киречілеені

³⁰ Мин Позым хынғанни пір дее ниме ит полбинчам. Хайди исчем, ідөк чарғылапчам. Минің чарғым орта. Мин Позымның көңнімче пір дее ниме идерге күстенминчем, че Мині ысхан Пабамның көңнінең итчем.

³¹ Мин Позымнаңар киречілезем, Минің киречілеенімнің күзі чох полар. ³² Миннеңер чоохтапчатхан пасха киречі* пар, аның Миннеңер чоохтааны сын полчатханын пілчем. ³³ Сіерер Иоаннзар кізілерні ысхазар, ол Миннеңер сынны чоохтаан. ³⁴ Итсе-де

* 5:32 «Пасха киречі» сөстер киреске түзірчең Иоанны даа, Худайны даа таныхтапча поларлар.

Мағаа кізідең киречілес пір дее кирек чоғыл, сірернің арачыланып аларларың үчүн, чоохтапчам. ³⁵ Иоанн, күйіп, чарыпчатхан сівечі осхас полған, сірер аның чариин өрчиліг удурлаазар, че ол үр нимеске полған. ³⁶ Минде, тізең, Иоанның киречілеенінең дее улуғ киречілес пар: Пабам Мағаа итчең нимелер пирген, оларны толдырчатханым Пабамның Мини ысханын таныхтапча паза киречілепче. ³⁷ Мини ысхан Пабам даа Позы Миннеңер киречілепче. Сірер Аның үнін хачан даа испеезер, сырайын хачан даа көрбеезер. ³⁸ Сірер Аның ысхан Кізізіне киртінминчезер, аннаңар аның сөзі дее чүректерінде халбинча. ³⁹ Сірер Худай Пичиінде мөгі чуртас таап аларға ізенчезер, аннаңар оларны үгречезер. Оларда даа Миннеңер пазылча. ⁴⁰ Че мөгі чуртасты алып аларға Минзер килерге хынминчазар.

⁴¹ Мағаа кізілернің махтааны кирек чоғыл. ⁴² Мин сірерні пілчем, сірерде Худайға хыныс чоғыл. ⁴³ Мин пеер Пабамның үлгүзінең килгем, че сірер Мини чағын итпинчезер. Пасхазы, тізең, позы алынча даа килзе, сірер аны постарыңа чағын кирчезер. ⁴⁴ Хайди сірер Мағаа киртінерзер?! Чалғыс Худайдаң пирілген сабланысты аларға кўстенмин, постарыңның аразында ла пірсі пірсінең сабланысты алчатсар, хайди сірер Мағаа киртінерзер?! ⁴⁵ Пабамның алнында Мин сірерні пыролим тіп сағынманар. Сірернің ізенчеткен Моисейлерің сірерні пыролир. ⁴⁶ Сірер, Моисейге киртінген ползар, Моисей позының Чахиинда Миннеңер пасханнаңар, Мағаа даа киртінерчіксер. ⁴⁷ Сірер, аның пасхан нимелеріне киртінминчетсер, Минің сөстеріме хайди киртінерзер?

Иисустың нис муң кізіні тосхырғаны

(Мф 14:13-21; Мк 6:30-44; Лк 9:10-17)

6 Аның соонаң Иисус, Галилей көлін кизіп, Тивериад саарның чирлерінзер парған. ² Көп кізі, Иисустың ағырығ кізілерні хайхастығ имнебісчетенін көріп, аның соонча парған. ³ Иисус, тағзар сығып, анда үгречілерінең хада одыр салған. ⁴ Иудейлернің Пасха тіп үлүкүні чагдапчатхан.

⁵ Иисус, пазын көдіріп, Позынзар алдыра көп кізінің килчеткенін көр салған.

– Пуларны азыррға халас хайдаң алчаң? – сурған Иисус Филипптен.

⁶ Иисус пу сөстерні, Филиппті сыныхтирға тіп, чоохтанған. Че Позы нисе идерін пілген. ⁷ Филипп Ағаа нандырған:

– Пуларның полғанына ла көмес тее халас пирер үчүн, ікі чүс динарий* дее читпес.

⁸ Аның үгрөнчүлерінің паза пірсі, Симон-Пётрның Андрей харындазы, Иисусха чоохтаан:

– ⁹ Мында пір оолағаста астаң иткен пис халас паза ікі палығас пар. Че пу чиис мынча чонға хайдаң чидер?

– ¹⁰ Чоохтанар оларға: одырзыннар, – теен Иисус.

Ол чирде от халын өсчөткен, чон андар одырған. Оларның аразында пис мунча ир кізі полған. ¹¹ Иисус, халасты алып, Худайға алғызын читіріп, үгрөнчүлеріне үлеен. Олар, тізен, одырчатхан чонға пиргеннер. Палыхты идөк полғанына ла нинче хынғанча пиргеннер. ¹² Кізілер тос парғанда, Иисус үгрөнчүлеріне чоохтанған:

– Артхан чиисті, тик парбазын тіп, чыып алынар.

¹³ Пис халаснаң азыранған кізілерден халған кизектерні чығанда, он ікі түүске толдыра халас чыыл парған. ¹⁴ Андада, Иисустың иткен хайхазын көр салып, кізілер тееннер:

– Пу сыннаң даа чир үстүне килерге салылған ухаанчы* полтыр.

¹⁵ Иисус кізілернің Позын, тудып алып, күснең иудейлернің ханы идерге итчеткеннерін піл салып, хатап тағларзар чалғызан парыбысхан.

Иисус суғча чөрче

(Мф 14:22-27; Мк 6:45-52)

¹⁶ Иир пол парғанда, Аның үгрөнчүлері көлзер ин килгеннер. ¹⁷ Анаң көл озариндағы Капернаум саарзар алдыра, кимее одырып, чүс сыхханнар. Харасхы пол парған, че Иисус оларзар килбеен. ¹⁸ Көл, хазыр чилнің үбүрчеткеніне, салғахтан сыххан. ¹⁹ Олар, чибіргі пис-отыс стадийче* ырах чүс парыбызып, Иисустың суғча пас париғанын паза кимезер чағыннап килигенін көр салып, хорых парғаннар. ²⁰ Че Иисус оларға теен:

– Хорыхпаңар, Минмін.

²¹ Олар Аны кимезер одыртып аларға иткеннер, че сах андох киме олар чүс париған чарға чит килген.

* ^{6:7} Ікі чүс динарий – гректернің читі айның чал ачазын таныхтачан.

* ^{6:14} Ухаанчы – ол туста иудейлер Мессий-Христостың килеріненер чарлир ухаанчыны сағыпчатханнар. Аннаңар көр Пурунғы Молчағдағы «Чахығны хатап чарлааны» (Второзаконие) киндезі 18:15, 18.

* ^{6:19} Гректернің 25–30 стадий пис-алты километрче полча.

Иисус Христос – чуртас пирчеткен халас

²² Пазағы кўн көлнің тигі саринда халған чон үгрөнчїлернїң, чалғыс ла кимее одырып, Иисус чох чўс парыбысханнарын пїл салған. Иисустың үгрөнчїлерїнең хада кимее одырбаанын паза анда ол кимеден пасха киме халбаанын пїлїп алғаннар. ²³ Олох туста пасха кимелер, Тивериад саардаң килїп, Хан-пиг Худайны халас үчўн алғыстаан паза чон азыранған чирнїң хыринда турыбысханнар. ²⁴ Чон, Иисустың даа, үгрөнчїлерїнїң дее мында чох полғаннарын көрїп, Аны тїлирге, кимелерїнзер одырып, Капернаумзар парыбысхан. ²⁵ Анаң көл озаринда Иисусты таап алып, Аннаң сурғаннар:

– Ұгретчї! Син пеер хачан килдїң?

²⁶ Иисус оларға нандырған:

– Сынны сїрерге чоохтапчам, сїрер, Минїң хайхастарымны пїлїп алған үчўн нимес, че халас чїп, тосхан үчўн, Минї тїлепчезер. ²⁷ Сїрер ардап парчатхан чиис үчўн нимес, че мөгї чуртас пирчеткен чиис үчўн тоғынарға кўстенїңер. Кїзї Оолғы, Ағаа Худай-Пабазы ўлгў пиргеннеңер, ол чиистї сїрерге пир полар.

– ²⁸ Худай пїстең сағыпчатхан киректернї идер үчўн, пїске ниме идерге кирек? – сурғаннар Иисустан.

– ²⁹ Худайның сїрердең сағыпчатхан кирее Аның ысхан Кїзї Оолғына киртїнерї полча, – нандырған Иисус.

– ³⁰ Пїс, көрїп, Сағаа киртїнер үчўн, хайдағ хайхас ит пирерзїң? – пазох сурғаннар кїзїлер. – ³¹ Пїстїң пабаларыбыс хуу чазыда манна* чееннер. «Ол оларға азыранарға тигїрдең халас пирген» тїп пазыл парған аннаңар Худай Пїчиинде.

– ³² Сынны сїрерге чоохтапчам, тигїрдең халасты сїрерге Моисей пирбеен, че амды Минїң Пабам сын халасты сїрерге тигїрдең пирче. ³³ Худайның халазы, тигїрдең тўзїп, чир-чалбахтағы кїзїлерге чуртас пирчеткен халас полча, – теен Иисус.

– ³⁴ Хан-пиг, пїске сыбыра андағ халасты пир тур, – тееннер кїзїлер.

– ³⁵ Мин чуртас пирчеткен халаспын. Минзер килчеткен кїзїнїң хачан даа азыранары килбес паза Мағаа киртїнчеткен кїзї хачан даа сухсабас. ³⁶ Че Минї көрген дее ползар, Мағаа

* ^{6:31} Манна – ол кїчичек тоғылах тамах. Худай, Израиль кїзїлерї хуу чазыда полғанда, ирген сай оларға аны пирчен.

киртінминчезер тіп, чоохтаам сірерге. ³⁷ Пабамның Мағаа пирчеткен кізілері прайзы Минзер килерлер. Минзер килчеткен кізіні Позымнаң хыйа сүрбеспін. ³⁸ Мин тигірдең, Позымның көңнімні толдырарға нимес, Мині ысхан Пабамның көңнін толдырарға килгем. ³⁹ Мині ысхан Пабамның көңні, тізең, мындағ: Аның Мағаа пирген кізілерін, чідірбин, түгенчі күнде^c прай тірілдір саларға. ⁴⁰ Мині Ысханның көңні мындағ: Худайның Оолғын көрчеткен паза Ағаа киртінчеткен полған на кізі мөгі чуртастығ ползын. Мин дее аны түгенчі күнде тірілдір саларбын, — нандырған Иисус.

⁴¹ «Мин тигірдең түскен халас полчам» тіп чоохтанғанына чөпсінмин, иудейлер Иисустанар постарының аразында піди чоохтасханнар:

— ⁴² Пу Иосифтің оолғы Иисус нимес пе зе? Аның пабазын паза ічезін піс таныпчабыс, ноға ол піске «Мин тигірдең түскем» тіпче?

⁴³ Иисус оларға нандырған:

— Пос аразында чоохтас чөрбеңер. ⁴⁴ Мині ысхан Пабам пірее кізіні мағаа чағдатпаза, ол кізі мағаа чағын кір полбас. Минзер килген кізіні, тізең, түгенчі күнде тірілдірербін. ⁴⁵ Ухаанчылар піди пасханнар: «Худай оларның полғанын на үгрет салар». Пабамны искен паза Аннаң үгренип алған кізінің полғаны ла Минзер киледір. ⁴⁶ Иди үгренип алғаны Пабамны көргенін таныхтабас. Худайдан килген Оолғы ла Пабазын көрген. ⁴⁷ Сынны чоохтапчам сірерге, Мағаа киртінчеткен кізі мөгі чуртастығ поладыр. ⁴⁸ Мин чуртас пирчеткен халаспын. ⁴⁹ Сірернің пабаларың, хуу чазыда манна чеен дее ползалар, кізілерөк чили үрееннер. ⁵⁰ Че тигірдең түсчеткен халас андағ нимес, аны чеен кізі өлбес. ⁵¹ Худайдан түсчеткен тигірдегі тіріг халас Минмін. Пу халасты чіпчеткен кізі мөгі чуртастығ полар. Минің пирер халазым Минің ит-сөөгім полча. Мин аны чир-чалбахтағы кізілернің чуртастыры үчүн пирибізербін.

⁵² Андада иудейлер постарының аразында талас сыхханнар:

— Хайди пу кізі поэының ит-сөөгін піске чиирге пир полар?

⁵³ Иисус оларға чоохтаан:

— Сынны чоохтапчам сірерге, Кізі Оолғының ит-сөөгін чібезер паза Аның ханын іспезер, сірер мөгі чуртастығ полбассар. ⁵⁴ Минің ит-сөөгімні чіпчеткен паза ханымны ісчеткен кізі мөгі чуртастығ полар. Мин аны түгенчі күнде тірілдір саларбын. ⁵⁵ Минің ит-сөөгім — сын ас-тамах, ханым — сын ісчең суғ. ⁵⁶ Минің

ит-сөөгүмнү чіпчеткен паза ханымны ісчөткөн кизи Минде полча, Мин, тізең, анда поладырбын. ⁵⁷Тіріг Пабам Мини ысхан, Аның сылтаанда Мин чуртапчам, сах іди Мини чіпчеткен кизи Минің сылтаамда чуртир. ⁵⁸Тигірдең түскөн халас өбекелернің чеен халазы осхас нимес, өбекелерібіс оларға пирілген халасты чееннер, че соонаң үрееннер. Че пу халасты чеен кизи мөгі чуртастың полар.

⁵⁹Иисус пу сөстерні Капернаумдағы синагогада^c үгретчөдіп чоохтаан.

Иисустың чооғын истіп, үгрөңчөлері ікі чара парчалар

⁶⁰Аның үгрөңчөлерінің аразында көп кизи, мыны истіп, чоохтасхан:

— Хайдаг аар сөстер! Кем мыннан чарас полар?

⁶¹Че Иисус, үгрөңчөлерінің нимее чөпсінминчөткөннерін піліп, оларға теен:

— Пу сөстер сірерні изі чөхтандырчалар ба? ⁶²Кизи Оолғының алындөх полған чирінзер хатап көдіріл парифанын көр салзанар, хайди поларзар? ⁶³Худай Худы ла чуртасты пирче, мында кизінің күзи чоғыл. Минің чоохтапчатхан сөзім чуртас пирчөткөн Худайның Худы полча. ⁶⁴Че сірернің аранарда киртінминчөткөннер парлар.

Иисус, Позына киртінминчөткөннерні паза Позын садыбызар кизіні пастабох пілгеннеңер, мыны чоохтаан. ⁶⁵Анаң Ол хөсхан:

— Аннаңар сірерге чоохтапчам, Пабам ондай пирбөзе, Минзер пирдөезі кил полбас.

⁶⁶Ол тустаң сығара үгрөңчөлернің аразында көп кизи, Иисустаң хыйа улыбызып, Аннаң хада паза чөрбөен.

⁶⁷Иисус он ікі үгрөңчөзінең сурған:

— Сірер чи Миннең хыйа поларға сағынминчазар ба?

⁶⁸Симон-Пётр Ағаа нандырған:

— Хан-пигібіс! Піс кемзер парарбыс? Синде мөгі чуртас пирчөткөн сөстер пар. ⁶⁹Синің Мөссий-Христос, тіріг Худайның Оолғы полчатханыңны піліп алғаныбыстанар, Сағаа киртінчөбіс.

— ⁷⁰Мин сірерні, он ікі үгрөңчөні, таллап, алғаам нимес пе зе? Че сірернің пірсі сайтанның^c нымысчызы, — нандырған Иисус.

⁷¹Иди Ол Симон Искариоттың Иуда оолғынаңар чоохтаан. Иуда, он ікі үгрөңчөнің пірсі, Иисусты садыбызарға иткен.

Иисус отахтар турғысчаң пайрамға^с парча

7 Соонаң Иисус Галилей чирінче чөрген. Иудей чирінче, тізең, иудейлер Аны өдір саларға иткеннеріненер, чөрерге хынмаан. ²Иудейлернің отахтар турғысчаң пайрамы^с чагдапчатхан. ³⁻⁴Иисустың харындастары Ағаа тееннер:

– Полған на кізі, позының итчеткен киректерін пасха кізілер пілзін тіп, сағынчатса, ол киректерні харанға итпес. Аннаңар, үгренчілерің дее Синің итчеткен киректеріңні көрзіннер тіп, Иудей чирінзер пар. Пу хайхастарны итчеткенінде, позыңны чир-чалбахха көзіт.

⁵Иисустың харындастары даа Ағаа киртінмееннер.

⁶Иисус оларға нандырған:

– Минің тузым читкелек. Сірерге, тізең, хайдағ даа тус килізер. ⁷Мин, оларның иткен киректері хомай полчатханын чоохтапчатханым үчүн, олар Мині хырт көрчелер, сірерні, тізең, хырт көрбинчелер. ⁸Сірер пу пайрамға парыңар, че Минің тузым ам даа читкелектенер, Мин андар сағам парбаспын.

⁹Иди оларға чоохтаныбызып, Иисус Галилей чирінде халған.

¹⁰Харындастары пайрамға парыбысханнарында, Иисус андар парғанох, че чазынып ала парған. ¹¹Пайрамда иудей пастыхтары «Хайда ол?» тіп, Иисусты тілееннер.

¹²Чон аразында Иисустаңар көп чоох-чаах парған. Піреелері «Ол чахсы» тееннер, пасхалары, тізең, «Чох, Ол кізілерні алаахтырча» тіп таласханнар. ¹³Че иудей пастыхтарынаң хорығып, пірдеезі Иисустаңар истілдіре чоохтанмаан.

Иисус Иерусалимдегі храмда үгретче

¹⁴Пайрам күннерінің ортызында Иисус, храмзар кір киліп, үгреткен.

– ¹⁵Ол, үгренимин дее, Худай Пічиин хайдаң пілче? – чапсааннар иудейлер.

– ¹⁶Пу үгредіг – Мини нимес, Мині ысхан Худайни, – нандырған Иисус. – ¹⁷Аның көннін толдырарға хынчатхан кізі пу үгредігнің Худайдаң килчеткенін ме алай Минің чоохтааным полчатханын ма хайди дее пілер. ¹⁸Позының сағызын чоохтапчатхан кізі позын көдірерге хынча. Позын ысхан устағчыны көдірерге хынчатхан кізі, тізең, сынны чоохтапча, аның чүреенде пір дее чой нима чоғыл. ¹⁹Сірерге Моисей Чахиин Моисей пирген

нимес пе зе? Иди дее полза, сірернің пірдеңер ол чахығны толдырбинча. Ноо нименің үчүн сірер Мині өдірерге итчезер?

– ²⁰ Істіңе айна^с кір парды ба? Кем сині өдірерге итче? – нандырғаннар иудейлер.

– ²¹ Минің пір ле кирек иткеніме сірер прайзыңар чапсыпчазар. ²² Моисей сірерге сүннет^с кибірденер чахиин пирген. Сынныңда пу кибір Моисейдең дее нимес, че аның алнындағоҳ өбекелердең килген. Сірер субботада даа, тынанчан, пір дее тоғыс итпечең күнде, оолағастарға сүннет итчезер. ²³ Моисей Чахии сайбалбазын тіп, сірер субботада даа пу кибірні толдырадырзар, ноға мағаа, субботада кізіні имнебіскенім үчүн, тарынчазар? ²⁴ Сірер, кізіні тастынаң көріп, чарғылабанар, че сын чарғынаң чарғылаңар, – чоохтанған Иисус.

Иисус – Мессий-Христос па?

²⁵ Иерусалимдегілернің хай піреелері чоохтанғаннар:

– Пу кізіні өдірерге тілепчелер нимес пе? ²⁶ Көріңер, ол прайзының көзіне үгретче, че пірдеезі ағаа ниме чоохтанминча. Пастыхтар аның сынап таа Мессий-Христос полчатханын піліп алдылар ба? ²⁷ Піс, тізең, пу кізінің хайдаң килгенін пілчебіс. Мессий-Христос килзе, Аның хайдаң килгенін пірдеезі пілбес.

²⁸ Андада Иисус, храмда үгредіп, тыыда чоохтанған:

– Сірер Мині пілчезер нимес пе? Минің хайдаң килгенімні дее пілчезер нимес пе? Мин Позым ондайынча килбеем. Кем Мині ысхан – Ол Сынға үгретче, Аны сірер пілбинчезер. ²⁹ Мин Аны пілчем, Аннаң килгем, Ол Мині ысхан.

³⁰ Мыны истіп, Иисусты хаап аларға иткеннер. Че Аның тузы ам даа читкелек полғаннаңар, пірдеезі Ағаа теңмеен. ³¹ Турған чонның аразында көп кізі, Ағаа киртініп, чоохтанған:

– Мессий-Христос килзе, пу Кізидең көп хайхастар идер бе ни?

Иисусты тудып аларға харасчалар

³² Фарисейлер Иисустанар чонда чөрчеткен чоох-чаахтарны исеннер. Аннаңар фарисейлер паза улуғ абыстар нымысчыларын Иисусты тудып аларға ысханнар.

³³ Иисус, тізең, кізілерге чоохтаан:

– Мин, сірернең хада ұр полбин, Мині ысхан Пабамзар парарбын. ³⁴ Мині тілирзер, че таппассар. Минің полчатхан чирімзер кил полбассар.

³⁵ Андада иудейлернің пастыхтары пос аразында чоохтасханнар:
 – Хайдағ андағ піс таап полбас чирзер парарға итче полчаң?
 Грек чирінде чуртапчатхан иудейлерзер парып, гректерні ўгре-
 дерге итче бе таң? ³⁶ «Мині тілирзер, че таппассар» паза «Мин
 полчатхан чирзер кил полбассар?» теені ниме полчаң ни?

Худайның Худы – Чуртас пирчеткен суғ

³⁷ Пайрамның халғанчы паза иң илбек күнінде Иисус, тура
 хонып, тыыда чоохтанған:

– Сухсапчатхан кізі, Минзер киліп, іссін. ³⁸ Аннаңар Худай
 Пічиінде піди пазыл парған: «Мағаа киртінчеткен кізінің чў-
 реенең чуртас пирчеткен суғлар ах сығарлар».

³⁹ Иисус мыны Худай Худынаңар чоохтаан полған. Ол Хутты
 Иисусха киртінчеткеннер алып алар полғаннар. Ол туста, Иисус
 сабланғалах полғаннаңар, кізілерде Худай Худы чох полған.

⁴⁰ Пу сөстерні искеннернің илеедезі чоохтасхан:

– Ол сын ухаанчы полтыр.

⁴¹ Пасхалары тееннер:

– Ол Мессий-Христос.

Че піреелері, талазып, чоохтанғаннар:

– Галилей чирінең Мессий-Христос килер бе? ⁴² «Мессий-Хрис-
 тос Давид^с ханның төлі полар паза Вифлеемде, Давидтің аалын-
 да, төрир» тіп, Худай Пічиінде пазылған нимес пе зе?

⁴³ Иди чон Иисустанар талас сыххан. ⁴⁴ Оларның хай піреелері
 Аны тудып аларға сағынған ползалар даа, пірдеезі Ағаа теңмеен.

Иудей пастыхтары Иисусха киртінминчелер

⁴⁵ Нымысчылар улуғ абыстарзар паза фарисейлерзер нандыра
 айлан килгеннер.

– Ноға аны пеер ағылбадыңар? – сурғаннар фарисейлер паза
 улуғ абыстар.

– ⁴⁶ Хақан даа пірдеезі, Пу Кізі чілі, чоохтанмаан, – нандыр-
 ганнар нымысчылар.

– ⁴⁷ Сірерні дее алаахтыр салды ба ол? – чоохтанғаннар фари-
 сейлер. – ⁴⁸ Пастыхтарның алай фарисейлернің аразынаң піреезі
 ағаа киртінген ме? ⁴⁹ Пу чон Моисей Чахиин пілбинче, аннаңар
 Худай оларны чох идер.

⁵⁰ Фарисейлернің пірсі, хақан-да Иисуссар хараазын килген
 Никодим, фарисейлерге теен:

– ⁵¹Пістің Чахиибыс хоостыра, кізіні истіп албаанда, аның ние иткенін піліп албаанда, чарғылирға чарадылбинча ниеме пе зе?

– ⁵²Син дее Галилей чирінеңзің ме? Худай Пічиин хығырып ал, андада пілерзің: Галилей чирінең пір дее ухаанчы килбес, – нандырғаннар фарисейлер.

⁵³Анаң прайзы иблерінзер тарас парыбысхан.

Иисус чазыхтыг ипчінің пырозын тастапча

8 Иисус Елеон тағзар парыбысхан, ²иртен, тізең, пазох храм-зар айлан килген. Прай чон Аныңзар чыылысхан, Иисус, тізең, одырып, оларны ўгрет сыххан. ³Ол туста Моисей Чахии пілігчїлерї паза фарисейлер, ирнең оралызып, туттыр салған ипчїні Иисуссар ағыл килгеннер. Анаң аны прайзының алнында турғыс салып, ⁴Иисусха тееннер:

– Ўгретчї! Пу ипчїні пасха ирнең тудып алдыбыс. ⁵Моисей позының Чахиинда мындағларны таснаң чоо чаалирға чахаан. Син ниеме тирзің?

⁶Олар, Иисусты сыныхтап, Аны пыролачаң пірее ниеме табар ўчўн їди чоохтанғаннар. Че Иисус, мўкейїп алып, оларға хайығ салбин, хол салаазынаң чирде ниеме-де пазып одырған. ⁷Тїгїлерї Аннаң хатаптан хатап сурастырғлааннарында, оларзар кўрїбізіп, нандырған:

– Сїрернїң араңарда хачан даа чазых итпеен кїзі пар полза, ол пу ипчїзер пурун тас тастазын.

⁸Пазох мўкейїп, чирде пас сыххан. ⁹Олар, пу сўстернї истїп, ұйат парып, улуғларынаң пасти халғанчыларына теере соон сўрїстїре тарас сыхханнар. Иисустың алнында ол ла ипчї халған. ¹⁰Иисус, пазын кўдрїп, ипчїдең пасха пїрдеезїн кўр таппин, аннаң сурған:

– Синї пыролапчатханнар хайдалар? Пїрдеезї чарғылабады ба синї?

– ¹¹Чох, Хан-пигїм, пїрдеезї! – нандырған ипчї.

– Мин дее синї пыролабинчам. Пар, чазых паза итпе, – теен Иисус.

Иисус – чир ўстўнїң Чарии

¹²Иисус пазох кїзілерге чоохтанған:

– Мин чир ўстўнїң Чарии полчам. Минїң ўгредиимче чуртапчатхан кїзі харасхыда чўрбес, аның чуртас пирчеткен Чарии пар полар.

¹³ Андада фарисейлер Иисусха тееннер:

– Позың Позыңнанар киречілепчезін, киречілеенің сын нимес.

¹⁴ Иисус оларға нандырған:

– Сілер хайдаң килгенімні паза хайдар парчатханымны пілбинчезер. Мин, тізең, хайдаң килгенімні паза хайдар парчатханымны пілчем. Аннанар, Мин Позым Позымнанар киречілепчетсем дее, киречілеенім сын. ¹⁵ Сілер көрінчеткен не нимелер хоостыра чарғылапчазар, Мин, тізең, пірдеезін чарғылабинчам. ¹⁶ Мин чалғызан нимеспін, Мині ысхан Пабам Миннең хада полчатханнанар, Мин чарғылазам даа, Минің чарғым орта. ¹⁷ Сілернің дее Чахиинарда ікі кізінің киречілеені орта полча тіп пазыл парған. ¹⁸ Позым Позымнанар киречілепчем, Мині ысхан Пабам даа Минненер киречілепче.

– ¹⁹ Синің пабаң хайдадыр? – сурғаннар Иисустаң.

– Сілер Мині дее, Пабамны даа пілбинчезер. Мині пілген ползаңар, Пабамны даа пілерчіксер, – нандырған Иисус.

²⁰ Пу сөстерні Иисус аарлығ сыйыхтар салчаң орынның хыринда, храмда үгретчеткен туста, чоохтаан. Аның тузы читкелек полғаннанар, пірдеезі Аны тутпаан.

Иисус киртінминчеткен иудейлерні сизіндірче

²¹ Иисус оларға пазох чоохтаан:

– Мин парирбын. Сілер Мині тілірзер, че чазыхтығ үрирзер. Мин парчатхан чирзер сілер чит полбассар.

²² Аны истіп, иудейлер чоохтасханнар:

– Ол поэзы поэзына хол салыныбызарға итче бе таң? Ноға ол «Мин парчатхан чирзер чит полбассар» тіпче.

²³ Иисус оларға нандырған:

– Сілер чирдеңзер, Мин, тізең, тигірденмін. Сілер пу чир-чалбахтаңзар, Мин, тізең, пу чир-чалбахтаң нимеспін. ²⁴ Аннаңар Мин сілерге, чазыхтығ үрирзер тіп чоохтаам. «Мин Минмін» тее-німе киртінмезер, чазыхтығ үрирзер!

– ²⁵ Кемзің син? – сурғаннар андада Иисустаң.

– Иң пастабох сілерге, поэзымны адап, чоохтаан полғам*, – нандырған Иисус.

* 8:25 «Иң пастабох сілерге, поэзымны адап, чоохтаан полғам» сөстер Синодальной Библияда «Тіпчем сілерге, Мин чир чайалғаннаң сығара полчам» тіп тілбестелчелер.

– ²⁶ Мин сірерденер көп ниме чоохтирчыхпын паза сірерні чарғылирчыхпын. Че Мині ысхан Пабам сын нимее хынчатхан-наңар, Аннаң искен нимені кізілерге чоохтапчам.

²⁷ Иисус Позының Пабазынаңар чоохтаан, кізілер, тізең, аны піл полбааннар. ²⁸ Иисус аннаң андар чоохтаан:

– Кізі Оолғын чирдең өөр көдіріп, хазап салзаңар, андада «Мин Минмін» тіп піліп аларзар. Мин Позым алынча пір дее ниме итпинчем, Пабам үгреткен хоостыра чоохтапчам. ²⁹ Мині ысхан Пабам Миннең хада. Мин сыбыра прай нимені Аның көң-нінче иткенімнеңер, Пабам Мині чалғызан тастабаан.

³⁰ Иисус пу нимені чоохтапчатхан туста көп кізі Ағаа киртініп пастан.

Сайтан – Иисусха киртінминчеткен иудейлернің пабызы

³¹ Анаң Иисус Позына киртін сыххан иудейлерге теен:

– Сірер, сөзімні толдырзаңар, Минің сын үгренчілерім поларзар. ³² Сынны піліп алзаңар, сын киртініс сірерні пос чуртастығ кізілер ит салар.

– ³³ Піс Авраамның^с төлібіс. Піс хачан даа пірдеезіне хул полбаабыс. Син ноға «Сірер пос чуртастығ кізілер поларзар» тіпче-зің? – тееннер иудейлер.

– ³⁴ Сынны чоохтапчам сірерге, чазых итчеткен полған на кізі, чазыхтың хулы полча, – нандырған Иисус. – ³⁵ Хул турада саңайға халбинча, оолғы, тізең, саңайға халадыр. ³⁶ Оолғы сірерні осхырып алза, андада сірер сыннаң даа пос чуртастығ кізілер пол парарзар. ³⁷ Сірернің Авраам төлі полчатханнарыңны пілчем, че сірер, Минің сөзімні толдырарға хынмин, Мині өдір саларға харасчазар. ³⁸ Мин сірерге Пабамда көрген нимелерні чоохтапчам, че сірер, тізең, сірернің пабаңарда көрген нимелерні итчезер.

– ³⁹ Пістің пабабыс Авраам, – нандырғаннар иудейлер.

– Сыннаң Авраамның палалары полған ползаңар, Авраам чіли хылынарчыхсар, – теен Иисус. – ⁴⁰ Че амды сірер Мині, Худайдаң искен сынны чоохтап пирген Кізіні, өдір саларға итчезер. Авраам іди итчең ме? Чох итпечен. ⁴¹ Сірер поэынарның пабаңар иткен чіли итчезер!

– Піс сураc палалар нимеспіс. Пістің Худайдаң пасха Пабабыс чоғыл, – тоғырланғаннар иудейлер.

– ⁴² Мин, Худайдаң киліп, мында полчам. Мин Позым алынча килбеем, Мині Худай ысхан. Аннаңар, Худай сірернің Пабаңар

полған полза, сірер Мағаа хынарчыхсар, — нандырған Иисус. —
⁴³ Мин чоохтапчатхан нимені ноға піл полбинчазар? Сірер, Мин чоохтаан нимені истерге сыдап полбинчатханнаңар, піл полбинчазар. ⁴⁴ Пабаңар сайтан, сірер аның көнніне кірчеткен нимелерні толдырарға тимдезер. Ол прай ниме наа ла чайалчатхан тустардох кізі өдіреечи полған паза, аның чўреенде Сын чох полғаннаңар, ол Сынның саринда халбаан. Ол чойланчатса, ол өөн поэынаң чоохтанча. Ол чой паза чойның пабазы. ⁴⁵ Мин, тізең, сынны чоохтапчам, аннаңар сірер Мағаа киртінминчезер. ⁴⁶ Сірернің піреенер Минің чазых иткенімні көрген ме? Мин сынны чоохтапчатсам, ноға киртінминчезер Мағаа? ⁴⁷ Кем Худайдаң, ол Худайның сөзін исче. Сірер Худайдаң нимессер, аннаңар чоох испинчезер.

Иудейлер Иисусты пыролапчалар

⁴⁸ Иудейлер Иисусха чоохтанғаннар:

— Пістің сағаа «Син тўүлістіг самар кізізің* паза синің істінде айна одырча» тіпчеткенібіс орта нимес пе?

— ⁴⁹ Минде айна чоғыл. Мин Пабамны улуғлапчам, сірер, тізең, Мині улуғлабинчазар, — нандырған Иисус. — ⁵⁰ Мин Позымны сабландырарға итпинчем. Че сабландырчатхан паза чарғылапчатхан Худай пар. ⁵¹ Сынны сірерге чоохтапчам, сөзімні толдырчатхан кізі хачан даа өлбес.

⁵² Иудейлер ағаа теенер:

— Синің істінде айна одырчатханын амды піліп алдыбыс. Авраам паза ухаанчылар ўреп парғаннар. Хайди син «Минің сөзімні толдырчатхан кізі хачан даа өлбес» тіпчезің! ⁵³ Син пістің ўреен Авраам пабабыстаң даа улуғзың ма? ўреен ухаанчылардан даа ба? Син поэыңны кемге санапчазың?

— ⁵⁴ Позымны Позым саблазам, сабланызым пір дее нимее турбас. Минің Пабам сабландырча Мині. Аны сірер Худайыбыс тіпчезер! — нандырған Иисус. — ⁵⁵ Сірер Аны пілбинчезер, Мин, тізең, пілчем. Мин Аны пілбинчем теен ползам, сірерөк осхас чой поларчыхпын. Че Мин Аны пілчем паза Аның сөзін толдырчам. ⁵⁶ Авраам пабаңар Минің чир-чалбахха килер күнімні көріп аларына тың өрінген. Аны көріп алып, часкалығ полған.

* 8:48 *Самарлар* — Самар чирінің чуртағчылары. Иудейлер оларны пу харахнаң көрбеченер. Көр чарыдығылығ сөстікте.

– ⁵⁷Сағаа иліг дее час чоғыл, хайди син Авраамны көргезиң? – сурғаннар Иисустаң иудейлер.

– ⁵⁸Сынны сірерге чоохтапчам, Авраам төреелектөк, «Мин Минмін» полғам, – нандырған Иисус.

⁵⁹Андада иудейлер, Иисусты чоо чаалап саларға тіп, тастар хапханнар. Че Ол, чазыныбызып, храмнаң сыға халған. Кізілер аразынча иртіп, аннаң андар парыбысхан.

Иисус харах чох төреен кізіні имнебісче

9 Иисус, чолча парирьп, төрееннең харах чох кізіні көр салған.
– ²Ўгретчи! Ноға ол харах чох төреен? Кем чазых иткен, паба-ічезі бе алай поэы ба? – сурғаннар Иисустаң ўгренчілері.

– ³Чох, паба-ічезі дее, поэы даа чазых итпееннер. Худай, аны имнебізіп, Поэының күзін көзідер ўчўн, пу кізі андағ төреен, – нандырған Иисус. – ⁴Мині ысхан Худайның киректерін күн хонғалахха толдырарға кирекпін. Харасхы килир. Ол килзе, пирдеезі пир дее ниме ит полбас. ⁵Сағам Мин пу чир ўстўндеде чирнің Чарии Мин полчам.

⁶Иди тіп, Иисус чирге түкўрибіскен, түкўриинең күлні порап, ол палғаснаң пайаағы кізінің хараан сўртклебіскен. ⁷Анан ағаа теен:

– Пар, Силоам («Ызылған» теені полча) тіп адалчатхан чуунчаң орында сырайыңны чуубыс!

Ол, парьп, хараан чууп алып, харағы хазых айлан килген.
⁸Пу кізінің харах чох полғанын алында көрген хончыхтары паза пасха даа кізілер аннанар чоохтасханнар:

– Пу кіленіп одырчаң кізі нимес пе?

– ⁹Йа, ол, – тееннер піреелері.

– Ағаа төйй, – хосханнар пасхалары.

– Йа, минмін, – нандырған харах чох полған кізі.

– ¹⁰Харахтарың хайди азылғаннар? – сурғаннар аннаң андада.

– ¹¹Иисус теен кізі, палғас идіп, харахтарымны сўртклебізіп, теен: «Пар, Силоам тіп адалчатхан чуунчаң орында сырайыңны чуубыс!» Мин, парьп, чуунып алғанымдох, көр сыххам, – нандырған ол кізі.

– ¹²Хайдадыр Ол? – сурғаннар кізілер.

– Пилбинчем, – нандырған харах чох полған кізі.

Фарисейлер харах чох полған кізіні сурастырчалар

¹³ Ол харах чох полған кізіні фарисейлерзер апарғаннар.

¹⁴ Иисус, порағ идіп, харах чох кізінің харахтарын имнебіскен күнде суббота – тынанчаң, пір дее тоғыс итпечең күн полған.

¹⁵ Фарисейлер дее аның хайди чазыл парғанынаңар сурғаннар.

– Иисус харахтарымны палғаснаң сүртклебіскен, мин, тізең, оларны чуубызып, көр сыххам, – нандырған ол.

¹⁶ Фарисейлернің хай піреезі чоохтанған:

– Иисус Худайдаң нимес. Ол субботадаңар пазылған чахығны толдырбинча.

Пасхалары, тізең:

– Чазыхтығ кізі андағ хайхастарны ит полар ба ни? Иди тіп талазып, прайлары ікі чарыл парыбысханнар.

¹⁷ Анаң харах чох полған кізідең пазох сурғаннар:

– Харахтарыңны имнебіскен кізідеңер ниме чоохтирзың?

– Ол ухаанчы, – нандырған ол.

¹⁸ Иудейлер, ол кізінің, харах чох полып, көр сыхханына кир-тінмин, паба-ічезін хығыртханнар.

– ¹⁹ Пу сірернің оолғынар ба? Ол харах чох төреен тіпчетсепер, амды чи, хайди полып көрче? – сурғаннар паба-ічезінең.

– ²⁰ Йа, пу пістің оолғыбыс, аның харах чох төреенін пілчебіс, – нандырғаннар олар. – ²¹ Че амды аның хайди полып көр сыхханын пілбинчебіс. Кем аның харахтарын имнебіскен? Пілбинөкчебіс. Ол мидееліг кізі, позынаң сурыңар. Позы чоохтап пирзін.

²²⁻²³ Иудейлер Иисусты Мессий-Христос тіп адапчатхан кізілерні синагогадаң сығара сүрерге пос аразында чоохтас салғаннар. Аннаңар паба-ічезі, иудейлердең хорығып, «Ол мидееліг кізі, аннаң сурыңар» тіп нандырғаннар.

²⁴ Андада харах чох полған кізіні ікінчі хати хығырып, тееннер:

– Сынны чоохтирға сөс пир!* Иисустың чазыхтығ полчатханын пілчебіс.

– ²⁵ Чазыхтығ ба, чазыхтығ нимес пе, пілбинчем, че харах чох полып, ам көр полчатханымны пілчем, – нандырған ол.

* 9:24 «Сынны чоохтирға сөс пир!» сөстер орнында грек тілінде «Худайны саblandы» тіп сөстер турча. «Худайны саblandы» теені «Сынны чоохтирын» таныхтапча.

– ²⁶ Ол сағаа ниме иткен? Харахтарыңны хайди имнеп пирген? – пазох сурғаннар фарисейлер.

– ²⁷ Мин сірерге чоохтап пиргем, че сірер мині испинчезер. Нимее аннанап хатап истерге итчезер? Аның үгрөнчїлерї поларға итчезер бе? – нандырған ол.

– ²⁸ Син аның үгрөнчїзің, піс, тізең, Моисейнің үгрөнчїлерїбіс, – сөклеп, хырысханнар аны фарисейлер. – ²⁹ Худайның Моисейнең чоохтасханын пілчебіс, че пу кізінің хайдаң килгенін пілбинчебіс.

– ³⁰ Аның хайдаң килгенін пілбинчеткеннерің таңнастың! Че ол минің харахтарымны имнеп пирген! – нандырған чазыл парған кізі. – ³¹ Худайның чазыхтың кізілерні испинчеткенін пілчебіс. Ол Позын улуғлапчатхан паза Аның көңнін толдырчатхан кізіні ле исче. ³² Харах чох төреен кізінің имненіп алғанынанап, чир чайалғаннаң сығара, хақан даа пір дее кізі испеен полған. ³³ Иисус Худайдаң полбаан полза, пір дее ниме ит полбасчых.

– ³⁴ Син, төрееннеңок сығара чазыхтың полчадып, пісті үгредерге итчезің ме? – нандырғаннар фарисейлер.

Анаң аны сығара сүрібіскеннер.

Харах чох кізі көрче – фарисейлер «көрбинчелер»

³⁵ Иисус, ол кізінің сығара сүрдіргенїненер истіп, аны таап алған.

– Худай Оолғына киртінчезің ме? – сурған Иисус.

– ³⁶ Пигім, чоохтап пир мағаа, кемдір Ол! Чоохтап пирзең, киртїнербїн, – теен ол кізі.

– ³⁷ Син Аны көрчезің, Ол синнең чоохтасча, – нандырған Иисус.

– ³⁸ Киртінчем Сағаа, Хан-пигім, – тіп, Аның алнында тізекке түскен ол кізі.

– ³⁹ Көрбинчеткеннер көрзіннер, көрчеткеннерї, тізең, көрбезіннер тіп, мына мындағ чарғынаң чарғылирға чир-чалбахха килгем, – теен Иисус.

– ⁴⁰ Піс тее көрбинчебіс пе? – сурғаннар Аннаң фарисейлернің хай піреезі.

– ⁴¹ Сїрер харах чох полған ползаңар, сїрерде чазых чох поларчых. Че сїрер көрчебіс тіпчезер, аннанап сїрер чазыхтығзар, – нандырған Иисус.

Иисус Христос чахсы хадарчы

10 – Сынны сірерге чоохтапчам, хой хазаазынзар, ізіктең кір-бин, сиденні азып кірчеткен кізі – оғыр паза тонағчы, – тіпче Иисус. – ²Ізіктең кірчеткені, тізең, хой хадарчатхан кізі полча. ³Ағаа хадағчы ізік ас пирче. Хойлар аның үнін исчелер, ол, хойларны аттарынаң адап, сығарча. ⁴Ол, хойларын сығарып, алнында парча. Хойлар, аның үнін таныпчатханнаңар, соонча парчалар. ⁵Пасха кізінің үнін таныбинчатханнаңар, ол кізінің соонча парбин, аннаң тисчелер.

⁶Иисус пу кип-чоохты^c фарисейлерге чоохтап пирген, че олар Иисустың ниме чоохтирға иткенін піл полбааннар. ⁷Иисус аннаң андар чоохтаан:

– Сынны сірерге чоохтапчам, Мин хойларға ізік полчам. ⁸Минің алнымда килгеннернің прайзы – оғырлар паза тонағчылар. Хойлар оларның чоохтарын испееннер. ⁹Мин ізік полчам. Миніңче кірчеткені арачылан халар. Ол, кіріп, сығар паза пүк табар. ¹⁰Оғыр пір ле нимее килче: оғырлирға, өдірерге паза үредерге. Мин, тізең, кізілер чуртастығ, толдыра чуртастығ ползыннар тіп, килгем. ¹¹Мин чахсы хадарчыбын. Чахсы хадарчы хойларының үчүн поэзының чуртазын пир салча. ¹²Чалчы алай хадарчы полбинчатхан кізі, хойларның ээзі ниместенер, пүүрнің килчеткенін көр салза, хойларны тастап, тизібісче. Пүүр хойларны, хаап, хуйдыр салча. ¹³Чалчы, чалланғаннаңар, хойларға сағыссырабин, тисче. ¹⁴Мин чахсы хадарчыбын, поэзының хойларымны пілчем, олар, тізең, Мині пілчелер. ¹⁵Пабам Мині хайди пілче, Мин дее Пабамны іди пілчем. Хойларның үчүн Поэзымның тынымны пирчем. ¹⁶Минің пасха даа хойларым пар, олар пу хазаадан ниместер. Оларны даа пеер ағыл килерге кирекпін. Олар даа Минің үнімні истерлер. Андада пір өөр паза пір Хадарчы полар. ¹⁷Мин Поэзымның тынымны, пиріп, хатап аларға тимде полчатханымнаңар, Пабам Мағаа хынча. ¹⁸Минің тынымны пирдеезі пыласпинча, Мин аны Поэзым пирчем. Тынымны, пиріп, хатап алчаң үлгүм пар. Иди идерге Пабам Мағаа чахаан.

Иудейлер Иисусха киртінминчелер

¹⁹Пу сөстерденер пазох талазып, иудейлер ікі чарыл парыбысханнар. ²⁰Оларның аразында көп кізі піди теен:

– Ол, айнаа хаптырт салып, ниме ле полза чоохтанча. Нимес Аны исчезер?

²¹ Пасхазы таласхан:

– Пу айнаа хаптыртхан кизінің чооғы нимес. Айна харах чохтарның харахтарын ас поладыр ба?

²² Хысхы полған. Иерусалимдегі храмны Худайға чарытхан күн-ні* үлүкүннееннер. ²³⁻²⁴ Иисус храмдағы Соломонның колоннадазында пас чөргенде, иудейлер, Иисустың хыринда ибiре турглабызып, Ағаа чоохтанғаннар:

– Син позыннанар чоохтабин үр поларзың ма? Мессий-Христос полчатсаң, көні чоохта.

– ²⁵ Мин сiрерге чоохтаам, че сiрер Мағаа киртiнминчезер. Пабамның Мағаа пирген күзiнең итчеткен киректерiм Минiң кем полчатханымны киречiлепчелер, – нандырған Иисус. –

²⁶ Мин теем нооза, сiрер Минiң хойларымның санынаң нимесер, аннаңар Мағаа киртiнминчезер. ²⁷ Хойларым үнiмнi исчелер, Мин дее оларны пiлчем, олар Минiң соомча парчалар.

²⁸ Мин оларға мөгi чуртасты пирчем, аннаңар олар хачан даа өлбестер, пiрдеезi оларны Миннең оғырлап полбас. ²⁹ Хойларны пирген Пабам прайзынаң илбек. Оларны пiрдеезi Пабамның холынаң оғырлап полбас. ³⁰ Пабамнаң Мин – пiрбiс.

³¹ Аны истiп, иудейлер, Иисусты чоо чаалирға тiп, пазох тасатар хапханнар.

– ³² Мин сiрерге, Пабамның Мағаа пирген күзiнең көп чахсы киректер идiп, көзiт пиргем. Хайзының үчүн сiрер Минi таснаң чоо чаалап саларға итчезер? – теен оларға Иисус.

– ³³ Чахсы киректер иткен үчүн нимес, Худайны хомайлааның үчүн, кiзi ле полчадып, Позыңны Худайға сананчатханың үчүн, Синi таснаң чаалирбыс, – нандырғаннар иудейлер.

– ³⁴ Сiрернiң Чахиңарда Худайның «Мин чоохтаам, сiрер худайзар» теен сөстери пазылған нимес пе? – нандырған Иисус. – ³⁵⁻³⁶ Худай Пичиинде пазылғанын, тiзең, пiрдеезi саба тiп чоохтап полбас. Худай, Позының сөзiн кiзiлерге ызып, оларны «худайлар» тiп адапчатса, ноға «Худай Оолғыбын» тiп чоохтанчатханыма,

* 10:22 «Иерусалимдегі храмны Худайға чарытхан күн» – Еврей тiлiнең «Ханука». Иудей киртiнiзiнiң пайрамы. Ол Иисус Христос төреелекке iкi чүс чыл азынада пасха киртiнiстiг азымахчыларның худайларының сомын Иерусалим храмынаң сығарғанға чарыдылча.

«Худайны хомайлапчазың» тіпчезер Мағаа, Кемні Пабам, чарыдып, чир үстүнзер ысхан. ³⁷Пабамның киректерін итпинчетсем, Мағаа киртінмеңер. ³⁸Итчетсем, Мағаа киртінминдечетсенер, итчеткен киректеріме киртініңер! Андада сірер, Пабамның Минде, Минің Пабамда полчатханыбысты піл салып, киртін сығарзар.

³⁹Иудейлер Аны пазох хаап аларға харасханнар, че Иисус олардаң парыбысхан.

⁴⁰Анаң Иисус, мының алнында Иоанн кізілерні кіреске түзірген Иордан суғның озариндағы чирзер пазох парыбызып, анда халған. ⁴¹Иисуссар көп кізі килген.

— Иоанн позы пір дее хайхастығ ниме итпеен, че Иисустаңар чоохтаан нимелері сын полтыр, — чоохтасханнар олар.

⁴²Иди көп кізі Иисусха киртініп пастаан.

Лазарьның үреені

11 Ікі пиче — Мариянаң Марфа — чуртапчатхан Вифаний аалда Лазарь тіп ат-солалығ пір кізі ағырыбысхан. ²Ағырығ Лазарь Марияның харындазы полған. Мария хачан-да Хан-пиг Иисустың азахтарын, аарлығ миро хайахнаң сүртклекп, позының састарынаң чысхлаан полған. ³Ікі пиче Иисуссар, «Хан-пигібіс! Синің хынчатхан кізің ағырча» тіп, чоохтирға кізі ысханнар.

⁴Иисус, аны истіп, чоохтанған:

— Пу ағырығ өлімге нимес, че Худайны сабландырып, Худай Оолғының сабланарына пол парды.

⁵Иисус Марфаа, аның туңмазы Марияа паза оларның харындазы Лазарьға хынчаң. ⁶⁻⁷Иисус, Лазарьның ағырчатханынаңар искен дее полза, андар парбаан. Ікі күн пазынаң Ол үтренчілере теен:

— Иудей чирінзер нандыра парааңар.

— ⁸Үгретчі! Үр ниместе ле иудейлер Сині таснаң чоо чаалирға иткеннер, Син, тізен, хатабох андар парарға ба? — сурғаннар үтренчілері.

— ⁹Күнде он ікі час полча нимес пе зе? Күнөрте чөрчеткен кізі, пу чир үстүнің чариин көрчеткенненер, сүрнүкпинче, — нандырған Иисус. — ¹⁰Че хараазын чөрчеткен кізі, чарых чоxtанар, сүрнүкче.

¹¹Анаң хоза чоохтанған:

— Лазарь арғызыбыс узубысты. Мин аны усхурыбызарға парчам.

– ¹² Хан-пигибіс! Ол, узупчатса, хазыхтан парар, – тееннер үгрөнчїлерї.

¹³ Иисус аның үреенїненер чоохтаан полған, үгрөнчїлерї, тізең, аның олаңай ла узубысханынаңар чоохтапча тіп сағынған-нар. ¹⁴ Андада Иисус оларға көнї чоохтаан:

– Лазарь үреп парды. ¹⁵ Сїрернї Кем полчатханыма киртїндї-рер үчүн, анда полбаам, амды сїрернїң үчүн өрїнчем. Че, параа-ңар андар!

– ¹⁶ Піс тее парааңар, Иисуснаң хада өл парааңар! – теен үг-ренчїлерге Ікїс тіп солалығ Фома.

Иисус Лазарьны тірїлдїрче

¹⁷ Иисус, андар кїлїп, Лазарьның сөөгїнїң хуюда төрт кўн чат салғанын пїлїп алған. ¹⁸ Вифаний аал, тізең, Иерусалимнең тың ырах нимес, 15 стадийче* оортахта, полған. ¹⁹ Харындазы үреен-ненер, Марфанаң Марияны часхарарға иудейлердең илееде кїзї килген. ²⁰ Марфа, Иисустың килчеткенїненер истїп, Ағаа удур парған. Мария, тізең, ибде одыр халған.

– ²¹ Хан-пигїм! Син мында полған ползаң, харындазым үре-бесчїк. ²² Че ам даа пїлчем, Худайдаң нїме дее сурзаң, Ол аны Сағаа пїрер, – теен Марфа.

– ²³ Синїң харындазың тірїл килер, – нандырған Иисус.

– ²⁴ Түгенчї кўнде, Худай үрееннернї тірїлдїрчең туста, аның тур килерін пїлчем, – теен Марфа.

– ²⁵ Мин үрееннернї тірїлдїрчем паза чуртас Ээзї полчам. Ма-ғаа киртїнчеткен кїзї, үреп тее парза, чуртир. ²⁶ Мағаа киртїнїп чуртапчатхан кїзї хачан даа үребес. Андағ нїмее киртїнчезїң ме? – нандырған Иисус.

– ²⁷ Йа, Хан-пигїм! Чир үстүнзер килер Мессий-Христос, Худайның Оолғы, полчатханыңа киртїнчем, – нандырған Марфа.

²⁸ Анаң Марфа, иди тіп, Мария тунмазынзар парып, кїзї ис-пезїн тіп, ағырин хығырған:

– Үгретчї мында, синї хығырча.

²⁹ Мария, аны истїп, тура хонып, Иисуссар парған. ³⁰ Иисус, аалзар кїрбин, Марфанаң тоғасхан орындох полған. ³¹ Тура-да Марияны часхарчатхан иудейлер, аның, тура хонып, сых

* 11:18 Гректернїң 15 стадий теенї үсче километр полча.

парыбысханын көргеннер. Олар, Мария хуюда ылғирға итче полар тіп сағынып, аның соонча парғаннар.

³² Мария, Иисус полчатхан орынзар чидіп, Аны көр салып, азағына түскен.

— Хан-пигім! Син мында полған ползан, харындазым үребес-чк, — чоохтанған ол.

³³ Иисус, Марияның паза хада килген иудейлернің ылғапчатханнарын көріп, тың чүрексип, айап парған оларға.

— ³⁴ Сіерер аны хайда чаттыр салғазар? — сурған Иисус.

— Пигібис, парып, көріп ал, — нандырғаннар кізілер.

³⁵ Иисустың харах частары аххан.

— ³⁶ Көрінер, хайди хынған Ол ағаа! — тееннер иудейлер.

³⁷ Оларның хай піреезі хосхан:

— Харах чох кізее харах одын ас пирген Кізі Лазарьны даа үребес иде ит полбасчых па?

³⁸ Иисус, тізең, уғаа чүрексип, хуюзар пас килген. Хуюның ахсын таснаң чаап салған полғаннар.

— ³⁹ Тасты хыйа алыңар, — чоохтанған Иисус.

— Хан-пигім, ол төртінчі күні хуюда, чыстан таа парған полар, — теен үреен кізінің пичезі Марфа.

— ⁴⁰ Тібедім ме сағаа: «Киртінзең, Худайның сабланызын көрерзін», — чоохтанған Иисус.

⁴¹ Үреен кізі чатчатхан хуюдаң тасты хыйа ідібіскеннер. Иисус, тигірзер көрібізіп, теен:

— Пабам! Мині истіп салғаның үчүн, алғыстапчам. ⁴² Мині сыбыра истіпчеткеніңні пілчем. Мині ысханыңа киртінзіннер тіп, мында турчатхан чонға пу сөстерні чоохтадым.

⁴³ Аны чоохтап, Иисус өтіг табыснаң хығырған:

— Лазарь! Сых пеер!

⁴⁴ Үреен кізі хуюдаң сых килген. Азах-холлары үреен кізіні ораачаң сүбүректернең сарыл парған полғаннар, сырайы, тізең, платнаң чаба палғалған полған. Иисус кізілерге теен:

— Систібізінер аны, парзын.

Иисусты өдірге сағынчалар

(Мф 26:1-5; Мк 14:1-2; Лк 22:1-2)

⁴⁵ Мариязар килген иудейлернің аразында көп кізі, Иисустың ниме иткенін көріп, Ағаа киртін сыххан. ⁴⁶ Че оларның хай піреелері, фарисейлерзер парып, Иисустың ниме итчеткенін

чоохтап пиргеннер. ⁴⁷Улуғ абыстар паза фарисейлер, чыылыг идіп, чоохтасханнар:

– Ниме идеенер? Пу кізі көп хайхастар итче. ⁴⁸Аны піди артыс салзабыс, прайзы ағаа киртін сығар. Андада римдегілер, киліп, пістің храмны паза чонны чох идерлер.

⁴⁹Оларның пірсі, Кайафа, ол чыл иң улуғ абыс полчатхан кізі, чоохтанған:

– Сіерер пір дее ниме оңарбинчазар. ⁵⁰Сағын таа көрінер! Прай чон хырылар орнына, кізілер үчүн пір ле кізі үреп парза, чаксы поларчык піске.

⁵¹⁻⁵²Мыны Кайафа позының көңнінең нимес, че, ол чыл иң улуғ абыс полчатханнаңар чоохтанған. Иисус чонның үчүн не нимес, че Худайның тарас парған палаларын пірге чыып алар үчүн, үреп парарынаңар ухаанчылаан полған. ⁵³Ол күннең сығара иудейлернің пастыхтары Иисусты өдір саларға сағын сыхханнар. ⁵⁴Аннаңар Иисус, иудейлернің аразына кірбин, хуу чазының хыриндағы Ефраим саарзар парыбысхан. Анда Позының үгрөнчілерінең хада халған.

⁵⁵Иудейлернің Пасха тіп үлүкүні чағдапчатхан. Иудейлерден көп кізі, үлүкүннің алнында арығланар кибірні толдырар үчүн, Иерусалимзер килген. ⁵⁶Храмзар чыылған чон, Иисусты харахсынғлап, чоохтасхан аразында удур-төдір сур сал турғаннар.

– Сіерер хайди сағынчазар, Ол үлүкүнге килер бе?

⁵⁷Иисусты тудып алар үчүн, улуғ абыстарнаң фарисейлер, Аның хайда полчатханын піліп алған кізі постарына искірін тіп, чакығ пирибіскеннер.

Иисус Вифанийде

(Мф 26:6-13; Мк 14:3-9)

12 Пасха тіп үлүкүнге алты күн халғанда, Иисус Вифаний аалзар килген. Анда Иисустың өлімнең тірілдірген кізізі, Лазарь, чуртапчатхан. ²Иирде Иисусха чічең ниме тимнеп пиргеннер. Лазарь Иисуснаң паза пасха даа аалчыларынаң хада стол кистінде одырған. Марфа, тізең, оларға чічең ниме пирип, хайынған. ³Мария, пір литра* аарлығ миро хайахты* алып, Иисустың азахтарын сүртклебізіп, позының састарынаң чысхлабысхан.

* 12:3 Литра – грек тілінде 327 граммны таныхтапча.

* 12:3 Миро хайах арығ нард өзімінең иділедір.

Тура істіне миро хайахтың тадылығ чызы тол парған. ⁴Иисустың үгренчілерінің пірсі, Симонның оолғы Иуда Искариот, Иисусты садыбызарға сағын чөрчеткен кізі, теен:

– ⁵Пу миро хайахты үс чўс динарийге* садыбызып, ахчаны чох кізілерге үлебиспечен ме?

⁶Ол, чох кізілерге сағыссыраанынаңар нимес, че оғыр полғанынаңар, іди чоохтанған. Ол ахча чығчаң хапчыхты ал чөрчен, андар салған ахчалардаң, тізен, поэына удаа ахча алып алчаң.

⁷Иисус ағаа нандырған:

– Теңмеңер пу ипчее. Ол пу хайахты Мині чығчаң күнге чыып салған полған. ⁸Чох кізілер сірернің хыриңарда хачан даа поларлар. Че Мин сірернең хада хачандаа полбаспын.

⁹Иисустың мында полчатханын піл салып, Иисусты ла немес, че өлімнең тірлдірген Лазарьны даа көріп алар үчўн, көп иудейлер килген. ¹⁰⁻¹¹Иудейлернің аразында көп кізі, Лазарьның тірлгенін піл салып, улуғ абыстарны тасты, Иисусха киртін сыххан. Аннаңар улуғ абыстар Лазарьны даа өдірібізерге чарат салғаннар.

Иисус Иерусалимзер кірче

(Мф 21:1-11; Мк 11:1-11; Лк 19:28-40)

¹²Пазағы күн үлүкүнге чыылған чон, Иисустың Иерусалимзер килчеткенін ис салып, ¹³пальма ағастың салааларын тудынғлап алып, Ағаа удур сығып, хысхырысхан:

– Осанна!*

Хан Худайның адынаң Килчеткенге алғас ползын!

Ол Израиль ханы!

¹⁴Иисус, чиит эштекті таап, ағаа мўніп алған. Мының алнындох аннаңар Худай Пічиинде піди пазылған полған: ¹⁵«Хорыхпа, Сион тағның хызы – Иерусалим! Мына синің ханың, чиит эштекке мўніп алып, килче». ¹⁶Пастап үгренчілері, ниме полчатханын піл полбааннар, че соонаң, Иисус, тіріліп, сабланызына читкенде ле, Иисустанар пазылған нимені паза ол сөстернің толғанын сағысха киргеннер. ¹⁷Иисуснаң хада полған кізілер Аның Лазарьны өлімнең тірлдіргенін паза хуюдаң хығыртханын

* 12:5 Пір динарий – пір кізінің пір күнге тоғынып алған чал ахказы.

* 12:13 Осанна! – Пу сөс еврей тілінең, ол «пісті арачыла» теені полча. Иди хан кізіні улуғлап удурлачаңнар.

киречілееннер. ¹⁸ Иисустың андағ хайхастығ нимені иткенін искенненер, чон Аны іди удурлаан.

– ¹⁹ Көріңер, пір дее ние ит полбинчабыс. Прай кізілер Аның соонча парчалар, – чоохтасханнар пос аразында фарисейлер.

Иисус Позының өлімінеңер чоохтапча

²⁰ Ұлүкүнде пазыраға килген кізілернің аразында гректер полғаннар. ²¹ Олар, Галилей чиріндегі Вифсаидадан килген Филиппсер пас киліп, айланғаннар:

– Филипп пиг, Иисусты көрерібіс килче.

²² Пу нимеденер Филипп, парып, Андрейге чоохтап пирген. Анаң Андрейнең Филипп ол сурынысты Иисусха читіргеннер.

– ²³ Кізі Оолғының сабланар тузы чит килді, – нандырған оларға Иисус. – ²⁴ Сынны сірерге чоохтапчам, пуғдай үрені, чирге түзіп, «өлбезе», чалғызан халадыр, че өл парза, көп үреннер ағыладыр. ²⁵ Позының тынына хынчатхан кізі аны чидір салар, че pozyның тынын пу чир үстүнде хырт көрчеткен кізі мөгі чуртастығ полар. ²⁶ Минің нымызыма чөрчеткен кізі Минің соомча парзын! Мин хайдабын, ол андох полар. Минің нымызыма чөрчеткен кізіні Пабам улуғлир. ²⁷ Амды Мин чочыныстығ сағыссырасха пастырчам! Ние Мин тіп поларбын? «Пабам! Осхыр Мині өлер тустаң!» тіп сурымим ма? Че Мин ол тустың үчүн пу чир үстүне килгем. ²⁸ Пабам! Позыңны сабландыр!

Андада тигірдең үн истілген:

– Сабландырғам, мыннаң мындар даа сабландырарбын.

²⁹ Аны истіп тұрған чонның піреелері «Күгүрт күзүреді», пасхалары, тізең, «Ангел Ағаа чоохтанды», тееннер.

– ³⁰ Ол үн Мағаа нимес, сірерге тапсаан. ³¹ Амды прай чирге чарғы түсті. Сайтан, чирнің кнезі, мыннаң сүрдіртер. ³² Хачан Мині чирдең өөрледібісселер, прайзын Позымның соомча пардырарбын, – нандырған ол ниее Иисус. ³³ (Иисус, хайдағ өлімнен өлерінеңер сизіндірерге сағынып, іди чоохтанған.)

– ³⁴ Моисей Чахиинан Мессий-Христос хачан даа өлбес тіп искебіс. Ноға син Кізі Оолғын өөрледібізерге кирек тіпчезің? Кемдір Ол, Кізі Оолғы? – чоохтанған Ағаа чон.

– ³⁵ Чарых сірернең хада ұр полбас. Чарых мындада, харасхы сірерге түспезін тіп, чарыхта чөріңер. Харасхыда чөрчеткен кізі

хайдар парчатханын пілбинче. ³⁶Чарых сірернең хадада, Анын ооллары полар үчүн, Чарыхха киртініңер, — чоохтанып ала, Иисус, хыйа пастырыбызып, чіде халған.

Чонның Иисусха киртінмеени

³⁷Иисус кізілернің көзіне нинче-нинче хайхас иткен дее полза, олар Ағаа киртінмееннер. ³⁸Ухаанчы Исайинің «Хан Худай! Пістең искен нимее кем киртінген? Худай Позының күзін кемге көзіткен?» тіп чоохтанған сөстері тол парарға кирек полғаннар. ³⁹Ноға олар киртін полбааннар? Исайи анзын мының алнындок чоохтаан полған:

⁴⁰«Характары көрбезін тіп,
чүректері сизінмезін тіп,
Худай пу чонның характарын чабысхан,
чүректерін, тізең, тас чіли, хатырыбысхан.
„Имненіп аларға Минзер айланмазыннар тіп,
піди иткем“, — тіпче Худай».

⁴¹Иисустың сабланызын көріп, Аннаңар чоохтапчадып, Исайи піди теен.

⁴²Пастыхтарның даа аразында Иисусха киртінчеткен кізі көп полған. Че олар, фарисейлердең хорығып, синагогадаң сүрдірібіспес үчүн, аннаңар көні чоохтабацаңнар. ⁴³Олар, кізілернің аразындағы сабланысха Худайдаң түскен сабланыстаң артых хынғаннаңар, піди хылынғаннар.

⁴⁴Иисус тыыда чоохтанған:

— Мағаа киртінчеткен кізі Мағаа нимес, че Мині Ысханға киртінче. ⁴⁵Мині көрчеткен кізі Мині Ысханны көрче. ⁴⁶Мин Чарыхпын. Мағаа киртінчеткен кізі харасхыда халбазын тіп, чир-чалбахсар килгем. ⁴⁷Минің сөзімні истіп, ондайымча полбинчатхан кізіні чарғылабинчам. Мин чир-чалбахты, чарғылирға нимес, арачылирға килгем. ⁴⁸Мині хыйа итчеткен, сөзімні чағын итпинчеткен кізее чарғычы пар. Минің чоохтаан сөзім аны түгенчі күнде чарғылир. ⁴⁹Мин Позым сағын таап алып чоохтанмаам, Мині ысхан Пабам ниме тирін паза ниме чоохтанарын чахаан. ⁵⁰Пабамның чахии мөгі чуртас полчатханын пілчем. Пабам Мағаа чоохтаан нимені искірчем.

Халғанчы иирдегі азыраныс

13 Пасха тіп ұлұқұн чағдап одырған. Иисус чир үстүнең Па-
 базынзар парар тузы чит килигенін пілген. Иисус чир-чал-
 бахта чуртапчатхан паза Позына киртінчеткен кізілерге хын-
 ған, амды, тізең, прай чүреенең оларға хынчатханын көзіт пир-
 ген. ²Иирде азыранчатхан тус полған. Сайтан Иуданың, Симон
 Искарיותтың оолғының, чүреене Иисусты садыбызар сағыс-
 ты кир салған полған. ³Иисус Пабазының прай ұлгүні Позына
 пирібіскенін пілген. Позының, Худайдаң киліп, Худайзар айла-
 нарын даа пілген. ⁴Прай пу нимені піліп, столдаң турып, тас-
 тындағы кип-азаан суурыбызып, чызынчах алып алып, хурча-
 ныбысхан. ⁵Аның соонаң чуунчаң ідіске суғ урып алып, үг-
 ренчілерінің азахтарын чууп, хурчанған чызынчахнаң чысхлаан.
⁶Симон-Пётрзар пас килгенде, анзы Ағаа тіпче:

– Хан-пигім! Син минің азахтарымны чуурға итчезің ме?

– ⁷Минің ниме итчеткенімні сағам син піл полбассың, че соонаң піліп аларзың, – нандырған ағаа Иисус.

– ⁸Мин азахтарымны Сағаа хачан даа чуғдыртпаспын, – тіпче Ағаа Пётр.

– Азахтарыңны чууп пирбезем, син паза Минің үгречім пол-
 бассың, – нандырған Иисус.

– ⁹Хан-пигім! Андағда азахтарымны ла нимес, че холларымын даа, пазымны даа чууп пир, – тіпче Симон-Пётр.

– ¹⁰Чуунған кізі арығ, ағаа азахтарын на чууп пирерге кирек. Сірер дее арығзар, че прайзыңар нимес, – нандырған Иисус.

¹¹Ол Позын садыбызар кізіні пілген, аннаңар «Прайзыңар арығ нимессер» теен.

¹²Иисус, үгречілерінің азахтарын чууп салып, Позының кип азаан кизіп алып, пазох одыр салған. Анаң чоохтанған:

– Сірерге ниме ит пиргенімні піл полдыңар ба? ¹³Сірер Ми-
 ні Үгретчім паза Хан-пигім тіп адапчазар. Анзы орта. ¹⁴Мин,
 Хан-пигіңер паза үгретчіңер полчадып, сірернің азахтарыңны
 чууп пиргенде, сірер дее удур-төдір азахтарыңны чууп турарға ки-
 рексер. ¹⁵Мин сірерге көзіт пирдім, амды сірер дее, Мин иткен
 чіли, ит турыңар. ¹⁶Сынны сірерге чоохтапчам, нымысчы позы-
 ның ээзінең улуғ нимес, ызылған кізі позын ысхан кізідең улуғ
 нимес. ¹⁷Сірер, пу нимені пілчетсер паза толдырчатсар, часкалығ-
 зар. ¹⁸Сірернің прайларыңнаңар чоохтабинчам. Мин Позымның

таллап алған кизілерімні пілчем. Че «Миннең хада халас чеен кизи Миннең тоғыр парар» тіп, Худай Пічиинде пазылған сөстернің тол парары үчүн, піди поларға кирек. ¹⁹ Пу ниме пол парза, «Мин – Минмін» полчатханыма киртінерлерің үчүн, сірге амды, пу ниме полғалахха, чоохтапчам. ²⁰ Сынны сірге чоохтапчам, Минің ысхан кизімні удурлапчатхан кизи Мині удурлапча. Мині удурлапчатхан кизи, Мині ысхан Худайны удурлапча.

Иисус Позын садыбызар кизидеңер чоохтапча

(Мф 26:20-25; Мк 14:17-21; Лк 22:21-23)

²¹ Мыны чоохтап, Иисус, уғаа чүрексиніп, киречілеен:

– Сынны сірге чоохтапчам, сірернің пірси Мині садыбызар.

²² Кемнеңер чоохтапчатханын піл полбин, үгренчлери удур-төдір көріскеннер. ²³ Иисустың хынчатхан үгренчизи Аннаң хости одырған. ²⁴ Кемнеңер іди чоохтапчатханын Иисустаң сурзын тіп, Симон-Пётр ол үгренчее танығ пірибіскен.

²⁵ Андада ол, Иисуссар чағын полып, сурған:

– Хан-пигім, кемдір ол?

– ²⁶ Кемге халасты, сүртіп, пирербін, ол полар, – нандырған Иисус. Анаң, халас кизегін сүртіп, Симон Искароттың Иуда оолғына пірибіскен. ²⁷ Халасты пірибіскендөк, Иудаа сайтан кір парған.

– Итчен нимені табырах идібіс, – теен ағаа Иисус.

²⁸ Хада азыранчатханнарның пірдеези Аның ноға іди чоохтанғанын піл полбаан. ²⁹ Иудада ахча чығчаң хапчых полғаннар, піреелери Иисус ағаа үлүкүнге пірее кирек ниме ал пирерге алай чох кизилерге пірее ниме пирерге чахаан полар тіп сағын салғаннар.

³⁰ Иуда, халас кизегін алып, сах андох сых парыбысхан. Харасхы пол парған.

Удур-төдір хынызыңар

³¹ Ол сых парыбысханда, Иисус чоохтаан:

– Амды Кизи Оолғы сабланды, Аның сабланызы үчүн Худай даа сабланды. ³² Худай сабланза, Худай Позын даа, Кизи Оолғын даа сабландыра, сағамох Аны сабландыра. ³³ Харындастарым! Мағаа сірернен хада поларға үр халбады. Сірер Мині тілирзер, че иудейлерге чоохтаан нимені сірге дее чоохтап пирим: «Мин парчатхан чирзер сірер чит полбассар». ³⁴ Сірге наа чахығ

пирчем: удур-төдiр хынызынар. Мин сiрерге хынған чiли, сiредее iдöк удур-төдiр хынызынар. ³⁵Удур-төдiр хыныссаңар, Минiң үгренчiлерiм полчатханнарыңны прайзы пiлер.

Пётр Иисустаң хыйа поларынаңар ухаанчылапча

(Мф 26:31-35; Мк 14:27-31; Лк 22:31-34)

– ³⁶Хан-пигiм! Син хайдар парчазың? – сурған Иисустаң Симон-Пётр.

– Мин парчатхан чирзер амды соомча пар полбассың, че соонаң соомча парарзың, – нандырған Иисус.

– ³⁷Хан-пигiм! Ноға ам сооңча пар полбаспын? Мин Синiң үчүн öл парарға даа тимдебiн, – теен Пётр.

– ³⁸Син Минiң үчүн öл тее парарчыхсың ма? Сынны сағаа чоохтапчам, питук тапсаалаххаох, син Миннең үс хати хыйа улыбызарзың, – нандырған Иисус.

Иисус Худайзар чол полча

14 Иисус чооғын аннаң андар узаратхан:

– Сiрер сағыссырабаңар. Худайға киртiнiңер, Мағаа даа киртiнiңер. ²Пабамның туразында пöликтер көп. Андағ полбаан полза, «Сiрерге орын тимнирге парчам» тiп, Мин сiрерге чоохтирчыхпын ма? ³Парып, сiрерге орын тимнеп салып, нандыра айланып, Позымның полчатхан чирiмзер сiрернi алып аларбын. ⁴Минiң парчатхан чирiмнi паза андар апарчатхан чолны пiлчезер.

– ⁵Хан-пигiм! Синiң хайдар парчатханыңны даа пiлбинчеткенде, чолны хайдаң пiлербiс пiс? – сурған Иисустаң Фома.

– ⁶Чол, Сын паза чуртас – Минмiн. Мағаа киртiнчеткен кiзi ле Пабамзар пар полар, Мин чох пiрдеезi пар полбас. ⁷Минi пiлген ползаңар, Пабамны даа пiлерчiксер. Амды сiрер Аны пiлчезер дее, көрчезер дее.

– ⁸Хан-пигiм! Пiске Пабаны көзiт пир, аннаң пасха пiске пiрдее ниме кирек чоғыл, – теен Филипп.

⁹Иисус нандырған:

– Филипп, Мин сiрернең хада нинче-нинче тус пол салдым, син, тiзең, Минi ам даа пiлбинчезiң ме? Минi көрген кiзi, Пабамны даа көрген полча. Хайди син «Пiске Пабаны көзiт пир» тiпчезiң?! ¹⁰Минiң Пабамда полчатханыма, Пабамның, тiзең, Минде полчатханына, киртiнминчезiң ме? Сiрерге чоохтапчатхан сөзiмнi Мин Позым хынғанни чоохтабинчам. Минде полчатхан

Пабам Позының киректерін итче. ¹¹ Минің Пабамда паза Пабамның Минде полчатханына киртінінер. Киртінминчетсенер, иткен киректерімні көріп, киртінінер Мағаа. ¹² Сынны сіерге чоохтапчам, Мағаа киртінчеткен кізі Минің итчеткен киректерімні дее идер, Пабамзар парчатханымнаңар, аннаң даа көп идер. ¹³ Минің үгренчілерім полып, ниме дее сурзаңар, Пабамны Позымнаң хада саblandырар үчүн, Мин аны толдыр турарбын. ¹⁴ Минің үгренчілерім полып, Миннең ниме дее сурзаңар, Мин аны толдыр турарбын.

Иисус Худай Худын пирердеңер чоохтапча

¹⁵ Мағаа хынчатсаңар, чахығларымны толдырыңар. ¹⁶ Мин Пабамнаң сурынарбын, Ол, тізең, сіернең хада хачан даа полчаң, алныңарға турчаң пасха Турысчыны сіерге ыс пирер. ¹⁷ Ол Турысчы – Сынны искіреткен Хут. Кізілер Аны, көрбинчеткеннерінеңер паза пілбинчеткеннерінеңер, постарына чағын ит полбинчалар. Сіерер Аны, чағын кирип, постарында халғысханнарыңнаңар, пілчезер. ¹⁸ Мин сіерерні өкіс халғыспасын, сіерерзертандыра айланарбын. ¹⁹ Түрче полза, чир-чалбах Мини паза көрбес, че сіерер, тізең, Минің чуртапчатханым үчүн, паза постарың чуртапчатханнарың үчүн, Мини көрерзерт. ²⁰ Сах ол күн, Мин Пабамда, сіерер Минде, Мин дее сіерерде полчатханымны піліп аларзар. ²¹ Минің чахығларымны ал чөрчеткен паза толдырчатхан кізі Мағаа хынча. Мағаа хынчатхан кізее Пабам даа хынча. Мин дее ағаа хынарбын паза Позымнаңар сизіндірербін.

– ²² Хан-пигім! Ноға Син чир-чалбахты сизіндірбин, пісті ле сизіндірерге итчезің? – сурған Иуда, че Искарриот Иуда нимес.

– ²³ Мағаа хынчатхан кізі Минің сөзімні толдырар. Пабам ағаа хынар, Пабамнаң Мин, тізең, аныңар килип, анда аннаң хада чуртирбыс, – нандырған Иисус. – ²⁴ Мағаа хынминчатхан кізі, Минің сөзімні толдырбинча. Сіерер исчеткен сөс Мини нимес, Мини ысхан Пабамни.

²⁵ Мин, сіерернең хада полчатханымдох, мыны чоохтаам. ²⁶ Пабам Худай Худын – Турысчыны – Минің орныма сіерерзерт ызар. Ол сіерерні прай нимее үгрет салар, прай чоохтаан нимелерімні сағысха кирдірер. ²⁷ Чүреенерде амырны халғысчам, Позымның амыр чүреемні сіерерге пирчем. Мин, чир-чалбах пирчеткен чили, пирбинчем. Сағыссырабаңар паза хорыхпаңар! ²⁸ «Сіерердең парып, сіерерзертөк айланарбын» теен сөстерімні искезер.

Мағаа хынған ползаңар, «Мин Пабамзар парчам» теениме, өри-нерзер. Пабам Миннең дее илбектеңер, өрініңер. ²⁹ Полар ниеденер азынада прай чоохтап пирдім. Полар ние пол парза, сірер Мағаа киртіңерзер тіп, чоохтап пирдім. ³⁰ Чир-чалбахтың кнезі – сайтан – чағын, аннаңар Мағаа сірернең чоохтазарға ўр халбады. Аның Миннең устачаң ўлгүзі чоғыл. ³¹ Че Пабама хынчатханымны паза Аның чахаан ниемелерін итчеткенімні чир-чалбах пілзін.

Турыңар, мыннаң параңар.

Иисус – сын виноградтың төзі паза салаалары

15 Мин сын виноградтың төзі полчам, Пабам, тізең, виноград өскірчеткені полча. ² Ол Миндегі чистек пирбинчеткен полған на салааны кизібісче, чистек өсчеткен полған на салааны, тізең, улам көп чистек пирзін тіп, арығлапча. ³ Минің ўгредии-ме киртінчеткеннерің ўчўн, сірер амды арығзар. ⁴ Мыннаң мындар даа киртініңер Мағаа, Мин дее сірерде полим. Төс чох салаа чистек пирбес, сірер дее идөк, Мин чох, чистек пирбессер. ⁵ Мин Төзібін, сірер, тізең, салаалары полчазар. Кем Минде полча паза кемде Мин полчам, ол чистек пирче. Мин чох сірер пір дее ние ит полбассар. ⁶ Мағаа киртінминчеткен кизі, чистек пирбинчеткен салаа чили, тасталар паза хурир. Андағ салааларны, чыып алып, отха тастабысчалар, олар, тізең, көй парчалар. ⁷ Сірер Мағаа киртінзеңер, Минің сөзімні толдыр турзаңар, андада ние дее сурыңар – Пабам аны сірерге пирер. ⁸ Сірер, көп чистек пиріп, Минің ўгренчілерім пол парзаңар, Пабамны саblandырарзар.

Иисустың хынған ўгренчілері полып, удур-төдір хынызыңар

⁹ Мин сірерге, Пабам Мағаа хынған чили, хынчам. Минің хынғаннарым полыңар. ¹⁰ Мин, Пабамның чахығларын толдырып, Аның хынызында полчам, сірер дее идөк, чахығларымны толдырзаңар, Минің хынғаннарым поларзар. ¹¹ Минің өрінізім сірерни ползын, мыны сірерге өріністерің толдыра ползын тіп чоохтадым.

¹² Мына Минің чахиим: Мин сірерге хынған чили, удур-төдір хынызыңар. ¹³ Арғыстарының ўчўн поэның тынын пирерге тимде полғаннаң артых хыныс чоғыл. ¹⁴ Сірер, Мин чахаан ниемелерні толдыр турзаңар, Минің арғыстарым поларзар. ¹⁵ Мин сірерни ниемысчыларым тіп паза адабинчам. Ниемысчы кизі ээзінің

иткен нимелерін пілбес. Мин, сірерні арғыстарым тіп адап, Па-
бамнаң искен прай нимелерні сірге чоохтап пирдім. ¹⁶ Сіре-
р Мині таллап албаазар, Мин сірерні таллап алғам. Сіре-
рні, чон-
зар парып, мөгі туза итсіннер тіп турғысхам. Прай пу нимелерні
идіп, Минің үгречілерім ползанаң, Пабамнаң ниме дее сурза-
наң, Ол сірге аны пирер. ¹⁷ Удур-төдір хынызынаң тіп, чахып-
чам сірге.

*Худайға киртінминчеткен кізілер
Иисустың үгречілерін хырт көрчелер*

¹⁸ Чир-чалбахтағы кізілер сірерні хырт көрчетселер, пілінер,
сірерден пурун олар Мині хырт көргеннер. ¹⁹ Сіре-
р чир-чалбах-
тағы кізілер полған ползанаң, андада чир-чалбах сірге хынар-
чых. Че сіре-
р чир-чалбахтаң нимессер, Мин сірерні чир-чал-
бахтаң таллап алғаннаңар, чир-чалбахтағы кізілер сірерні хырт
көрчелер. ²⁰ Сірге чоохтаан сөзімні ундутпаңар: «Нымысчы
позының ээзінең улуғ полбинча». Мині өдірге иткеннерінде,
сірерні дее өдірге идерлер. Минің сөзімні толдырғанда, сіре-
рні сөзінең дее толдырлар. ²¹ Мині Кем ысханын пілбинчет-
кеннерінеңер, сіре-
р Минің үгречілерім полчатханнаңарың үчүн,
олар сірге чабал идерлер. ²² Мин, оларзар киліп, чоохтаспаан
ползам, олар, Мині постарына чағын итпееннері үчүн, пыролығ
полбасчыхтар. Че Мин, оларзар киліп, чоохтасхам, аннаңар ам-
ды олар постарының чазыхтары үчүн ахтан полбастар. ²³ Мині
хырт көрчеткен кізі Пабамны даа хырт көрче. ²⁴ Мин оларның
аразында пір дее кізі ит полбас нимелерні итпеен ползам, олар
пыролығ полбасчыхтар. Амды, тізең, олар, Минің иткен ниме-
лерімні көріп, Мині дее, Пабамны даа хырт көрчелер. ²⁵ Олар-
ның Чахиинда «Мині тиктең не хырт көрчелер» тіп пазылған
сөстерінің тол парары үчүн, іди пол парарға кирек. ²⁶ Пабамнаң
сірерзер Турысчыны ызарбын. Пабамнаң сыххан паза сынны
чоохтапчатхан Хут — Турысчы — килзе, Ол Миннеңер киречілір.
²⁷ Сіре-
р дее, Миннең хада пастағызынаңоң сығара полғаннаңарың
үчүн, Миннеңер киречілірер.

16 Мин мыны сірге ікінчлеске пастырбазыннаңар тіп чоох-
тадым. ² Сіре-
рні синагогалардаң сығара сүрерлер. Сіре-
рні өдірчеткен полған на кізі поэның киреенең Худайға чаксы ит-
чем тіп сағынаң. Андағ тус чағдапча. ³ Олар, Пабамны даа, Мині

дее пілбееннеңер, іди идерлер. ⁴Ол тус читсе, пу нимеденер сірерге чоохтаанымны сағысха кирерлерің үчүн чоохтадым. Мин, пастап сірернең хада полғанымнаңар, пу нимеденер чоохтабаан полғам. ⁵Амды, тізең, Мині пеер ысхан Пабамзар нандыра парчам. Сірернің пірдеезі, «Хайдар парчазың?» тіп, Миннең сурбинча. ⁶Мин сірерге чоохтаан нименің үчүн, чүректеріңе сағысырас тол парды. ⁷Че Мин сынны сірерге чоохтапчам, Минің парчатханым, сірерге чахсаа полар. Мин парбазам, тізең, Турысчы сірерзер килбес. Мин, парып, Аны сірерзер ызарбын. ⁸Турысчы, киліп, кізілернің чазыхтарынаңар, Минің орта иткенімнеңер паза чарғыдаңар саба сағынчатханнарынаңар кізілерге киречілир: ⁹Ол оларға, Мағаа киртінминчеткеннеріненер, чазыхтың полчатханнарын көзіт пирер. ¹⁰Пабамзар парчатханым паза кізілернің пірдеезі Мині көр полбазы Минің орта үгретчеткенімні көзітчелер. Пу нимені кізілерге Турысчы көзіт пирер. ¹¹Ол оларға, чир-чалбахтың кнезін – сайтанны – чарғылап, Худайның чарғызын көзіт пирер.

¹²Мин сағам көп ниме чоохтап пирерчікпін, че сірер аны амды онарбассар. ¹³Сынны чоохтапчатхан Хут, киліп, сірерні сын ниме үгредер. Ол чоохтир ниме аның поэның сағызынаң полбас, Худайдаң искен нимені паза полар нимеденер сірерге чоохтап пирер. ¹⁴Ол, Минің сөзімні алып, сірерге читірет. Иди идіп, Мині сабландыр салар. ¹⁵Пабамда пар ниме прай Мини. Аннаңар «Ол Миннең искен нимені сірерге чоохтап пирер» тідім.

Өрініс паза чобағ

¹⁶Пабамзар парчатханымнаңар, түрче полза, сірер Мині паза көрбессер, че соонаң пазох көрерзер.

¹⁷Аның үгренчілерінің хай піреезі удур-төдір сурғаннар:

– «Түрче полза, сірер Мині көрбессер, че соонаң пазох көрерзер» паза «Мин Пабамзар парчам» тіп, ниме тирге иткен полчаң? ¹⁸«Түрче полза» – ниме теені полчаң? Пілчее чоғыл, нимеденер Ол іди чоохтанча!

¹⁹Иисус, оларның ниме суарға итчеткеннерін көріп, чоохтаан:

– «Түрче полза, сірер Мині көрбессер, че соонаң Мині пазох көрерзер» тіп чоохтанчатханымнаңар удур-төдір сурастырғласчазар ба? ²⁰Сынны сірерге чоохтапчам, сірер ылғап, сыхтирзар, чир-чалбах, тізең, өрінер. Сірер хомзынарзар, сірернің хомзынызыңар, тізең, өрініске айланар. ²¹Ипчі кізі, тузы чидіп, пала

таапчатса, ирееленче. Паланы төрідіп алза, чир-чарыхха наа кізі килгенненер, өрінгеніне ирееленгенін ундуп салча. ²² Сіерер дее сағам сағыссырастазар. Мин сіерернең хатап көрізербін, андада сіерер өрінерзер. Ол өріністі сіерердең пірдеези пылас полбас. ²³ Ол күнде сіерер Миннең пір дее ниме сурастырбассар. Сынны сіерерге чоохтапчам, Минің үгрэнчїлерїм улып, Пабамнаң ниме дее сурзаңар, аны сіерерге пирер. ²⁴ Амға теере Минің үгрэнчїлерїм улып, пір дее ниме сурбаазар. Сїерернїң өрїністерїң толдыра полар үчўн, сурыңар, улып аларзар.

Иисус чир-чалбахты чиңип алча

²⁵ Амға теере Мин сіерернең кип-чоохтарнаң чоохтасхам, амды, тізең, Пабамнаңар кип-чоохтарнаң нимес, че көні чоохтир тузым чағдапча. ²⁶⁻²⁷ Мағаа хынчатханнарың үчўн, Минің Худайдаң килгенїме киртїнчеткеннерїң үчўн, Пабам сіерерге хынча. Аннаңар ол күн сіерер, Минің үгрэнчїлерїм улып, постарың Аннаң сурыңарзар. Мағаа сіерернїң үчўн Пабамнаң сурыңарға паза кирек чоғыл. ²⁸ Мин, Пабамнаң сығып, чир үстўнзер килгем. Амды пазох, чир үстўн халғызып, Пабамзар парчам.

²⁹ Үгрэнчїлерї Иисусха тееннер:

– Амды Син, кип-чоохтарнаң чоохтабин, көні чоохтапчазың.

³⁰ Амды Синің прай нименї көрчеткенїннї паза Синнең ниме сурыңарыбысты азынада пїлчеткенїннї оңнадыбыс. Аннаңар Худайдаң түскенїне киртїнчебіс.

³¹ Иисус оларға нандырған:

– Амды киртїндїер бе? ³² Сїерернїң, Минї чалғызан тастап, та-раза халар тузыңар чағдап одыр, чағдап таа килдї. Че Мин чалғызан нимеспїн, Пабам Миннең хада. ³³ Мыны сіерерге Миннең амырны алзыңнар тїп чоохтадым. Чир-чалбахта сіерернї чобағ сахтапча, че пик тудыңар: Мин пу чир-чалбахты чиңип алдым.

Иисус Пабазынаң үгрэнчїлерї үчўн сурыңча

17 Пу сїостернїң соонда Иисус, тигїрзер көрїбізїп, чоохтанған: – Пабам! Тус чит килдї. Оолғың Синї сабландырар үчўн, Оолғыңны сабландыр. ² Син Ағаа прай кїзілернең устирға ўлгў пиргенненер, Ол даа Синің Ағаа пирген прай кїзілерїне мїгї чуртас пирер. ³ Мїгї чуртас Синї – чалғыс сын Худайны – паза Син ысхан Иисус Мессий-Христос полчатханын пїлчеткенї полча. ⁴ Мағаа ит саларға чахаан нимелерїннї толдыр салып,

Сині чир үстүнде саblandдырдым. ⁵ Амды Син, Пабам, саblанызыннан Мині саblandдыр. Ол саblаныс, чир үстү чайалгалахтох, Синнең хада полғанымдох, Мيني полған.

⁶ Чир-чалбахтаң таллап, Мағаа пирген кизилеріңе Синнеңер чоохтаам. Олар Сини полғаннар, Мағаа пирілгеннер паза Синің сөзіңни толдырғаннар. ⁷⁻⁸ Синнең алған сөзіңни таллап пирген кизилеріңе читіргем, олар, сөзіңни алып алып, сынап Синнең килгенімни піліп алғаннар паза Мині ысханыңа киртінгеннер. Аннаңар амды олар Мағаа пирілген прай нименің сыннан Синнең килгенін піліп алдылар.

⁹ Мин оларның үчүн сурынчам. Прай чир-чалбахтың үчүн нимес, че Синің Мағаа пирген кизилеріңнең не үчүн, оларның Сини полчатханнарынаңар, сурынчам. ¹⁰ Минің прай нимем Сини, Синің прай ниең Мيني. Олар мині саblandдырғаннар. ¹¹ Мин амды чир-чалбахта нимеспін, че олар чир-чалбахталар. Мин, тізең, Синзер парчам. Ах-арың Пабам! Пізөк чили, пір кизи осхас ползыннар тіп, Позыңның күзіңнең Мағаа пирген кизилерни хайраллап хал. ¹² Мин оларнаң хада чир үстүнде полғанда, оларны, Мағаа пиргеннеріңни, Синің күзіңнең хайраллап халғам. Худай Пічиинде пазыл парғаны толзын тіп, Мині садар кизидең — «өлімге салылған оолдаң» — пасхазын, пирдеезін чидірбеем. ¹³ Амды Мин Синзер парчам. Олар даа өрінізімни Миннең үлессіннер тіп, сағам Позым чир үстүндеде мыны чоохтапчам. ¹⁴ Мин оларға Синің сөзіңни читіргем, че Мин дее, олар даа пу чир-чалбахти полбааннарынаңар, чир-чалбахтағы кизилер оларны хырт көргеннер. ¹⁵ Оларны чир-чалбахтаң алып аларыңнаңар нимес, че хомай киректердең* хайраллап аларыңнаңар сурынчам. ¹⁶ Олар, Минөк чили, пу чир-чалбахтаң ниеместер. ¹⁷ Оларны, Позыңа чарып алып, Сын ниее үгредіп, арың ит. Синің сөзің Сын. ¹⁸ Син Мині чир-чалбахсар ысхан чили, Мин дее оларны чир-чалбахтағы чоннарзар ысхам. ¹⁹ Олар, Сынны піліп, Сини ползыннар тіп, оларның үчүн Позымны Синің хольна пирчем.

²⁰ Мин оларның на үчүн нимес, че оларның сөстері хоостыра Мағаа киртінер кизилерниң үчүн сурынчам. ²¹ Чир-чалбах Синің Мині ысханыңа киртінзін тіп, прайзы пір кизи осхас ползын: Пабам, Синің Минде полчатханың, Минің Синде полчатханым

* 17:15 «Хомай киректер» теен сөстерни грек тілінде «чабал» тіп оңнирға чарир. «Чабал» сөснең грек тілінде пиреде сайтанны адапчалар.

чили, олар даа Писте ползыннар тіп сурынчам. ²² Олар, Пізök чили, пір кізі осхас ползыннар тіп, Синің Мағаа пирген сабланызыңны оларға пиргем. ²³ Олар прайзы пір ле кізі осхас чарылбас ползыннар тіп, Мин оларда полим, Син, тізең, Минде пол. Андада оларға, Мағаа чили, хынчатханыңны паза Мині ысханыңны чир-чалбах пілер. ²⁴ Пабам! Мағаа пирген кізілерің Синің полчатхан чирімде Миннең хада ползыннар тіп сурынчам. Чир-чайаан чайалғалахтох, Мағаа хынғаныңнаңар, Син Мағаа сабланызыңны пиргезің. Пу сабланысты даа оларға көзідерге сурынчам. ²⁵ Орта нимее хынчатхан Пабам! Чир үстү Сині пілбинче, че Мин Сині пілчем. Мині ысханыңны даа Мағаа пирген кізілерің пілчелер. ²⁶ Мағаа хынған хынызың оларның чүректерінде ползын, Мин дее оларда полим тіп, Синнеңер оларға чоохтаам. Мыннаң мындар даа чоохтирбын.

Иуда Иисусты садыбысча

(Мф 26:47-56; Мк 14:43-50; Лк 22:47-53)

18 Иисус, мыны чоохтап, үгренчілерінең хада Кедрон суучахты кизіп, садсар кіре халған. ² Мында Иисус үгренчілерінең удаа тоғасчаң, аннаңар Иисусты садарға итчеткен Иуда даа пу орынны пілген. ³ Иуда аңдар Рим чаачыларын, идök улуғ абыстарның паза фарисейлернің ысхан храм хадағчыларын ағыл килген. Олар чарытхылығ паза тиріліг полғаннар. ⁴ Иисус, Позынаң ниме поларын прай пілген дее полза, алнынзар сығып, олардаң сурған:

– Кемні тілепчезер?

– ⁵ Назареттең сыххан Иисусты, – нандырғаннар чаачылар.

– «Минмін», – теен Иисус.

Аны садыбысхан Иуда даа оларнаң хада турған. ⁶ Иисус «Минмін» теенде, олар, төдір пазып, чирге түскеннер.

– ⁷ Кемні тілепчезер? – хатап сурған Иисус.

– Назареттең сыххан Иисусты, – нандырғаннар чаачылар.

– ⁸ Тіпчем сірге «Минмін». Мині тілепчетсенер, Миннең пасхаларын позыдыбызыңар, – теен Иисус.

⁹ «Синің Мағаа пиргеннеріңнің пірдеезін чідірбеем» теен сөстерінің тол парары кирек полғаннаңар, Иисус иди теен.

¹⁰ Симон-Пётрның хылызы пар полған, ол, аны сығар киліп, иң улуғ абыстың нымсчызының оң хулаан үзе сабысхан. Нымсчының ады Малх полған.

– ¹¹Хылызыңны нандыра сух сал! Пабамның Мағаа пирген үлүс чірчезінең іспим ме? – теен Пётрға Иисус.

¹²Андада Рим чаачыларының пазы, чаачылар паза храм хадағчылары Иисусты, хаап алып, палғабысханнар. ¹³Пастап Иисусты алында иң улуғ абыс полған Анназар*, ол чыл иң улуғ абыс полчатхан Кайафаның хастынзар, апарғаннар. ¹⁴Кайафа, прай чон өлгенче, пір кізі үреп парза, чахсы поларчых тіп, иудейлерге чөп пирген кізі полған.

Пётр Иисустаң хыйа полыбысча

(Мф 26:69-70; Мк 14:66-68; Лк 22:55-57)

¹⁵Иисустың соонча, Симон-Пётрдаң пасха, ам даа пір үгрэнчї парған. Ол үгрэнчї, иң улуғ абысха таныс полғаннаңар, абыстың туразының сиденї істінзер Иисустың соонча кірген. ¹⁶Пётр, тізең, сиденнїң тастында тур халған. Иң улуғ абысха таныс үгрэнчї, ізік хадарчаң ипчїнең чоохтазып, Пётрны істінзер кир килген. ¹⁷Ізік хадарчаң нымысчы ипчї Пётрға теен:

– Син Иисустың үгрэнчїлерінің пірсі нимессің ме?

– Чох, – нандырған Пётр.

¹⁸Соох полғаннаңар, нымысчылар паза хадағчылар, от одыныбызып, от хыринда турып, чылынғаннар. Пётр даа, оларнаң хада турып, чылынған.

Иң улуғ абыс Иисустаң сурағ итче

(Мф 26:59-66; Мк 14:55-64; Лк 22:66-71)

¹⁹Иң улуғ абыс Иисустаң үгредииненер паза үгрэнчїлеріненер сурастырған.

²⁰Иисус ағаа піди нандырған:

– Мин кізілерге прай нименї чазырбин чоохтаам. Прай иудейлер чөрчен синагогаларда паза Иерусалим храмында сыбыра үгреткем. Пір дее нимее харанға үгретпеем. ²¹Ноға Миннең сурчазың? Миннїң чоохтаан нимелерімненер Миннї искен кізілерден сур. Нимеденер чоохтаанымны олар пілчелер.

²²Ол іди теенде, хыринда турчатхан хадағчыларның пірсі, Аны наағынаң сабызып, теен:

* 18:13 Кайафа Рим үлгүзі турғысхан иң улуғ абыс полған. Че, аның алнын-да иң улуғ абыс Анна полғаннаңар, чон иң улуғ абысха Аннаны саначаң. Иоанн даа пу пастагда Аннаны иң улуғ абыс тіп адапча.

– Хайди полып, улуғ абысха піди нандырчазың?

– ²³ Мин хомай чоохтанған ползам, саба чоохтанғанымны көзіт пир. Орта чоохтанған ползам, ноға Мини саапчазың? – нандырған Иисус.

²⁴ Анна палғат салған Иисусты Кайафазар, иң улуғ абыссар, ызыбысхан.

Пётр Иисустаң хатап хыйа полыбысча

²⁵ Симон-Пётр, турып, чылынчатхан.

– Син аның үгрөнчлерінің пірсі нимессің ме? – сурғаннар аннаң.

– Чох, – нандырған Пётр.

²⁶ Иң улуғ абыстың нымысчыларының пірсі, Пётрға хулаан үзе саптыртхан кізінің туғаны, сурған:

– Мин садта Иисуснаң хада сині көргем нимес пе?

– ²⁷ Чох, – пазох нандырған Пётр.

Сах андох питук тапсабысхан.

Рим настығы – Пилат – Иисустаң сурағ итче

(Мф 27:1-2, 11-31; Мк 15:1-20; Лк 23:1-5, 13-25)

²⁸ Иртен иртөк Иисусты Кайафадаң Пилаттың өргезінзер апарғаннар. Пасха тіп үлүкүннің чиизін чиирге чарадылзын тіп, иудейлернің киртініс кибірлеріне тоғыр полбас үчүн*, иудей пастыхтары Пилаттың туразынзар кірбееннер.

²⁹ Пилат, оларзар сығып, сурған:

– Пу кізіні нименің үчүн пыролапчазар?

– ³⁰ Ол сайбағчы полбаан полза, Аны синзер ағылбасчыхпыс, – нандырғаннар иудей пастыхтары.

– ³¹ Сірер аны, мыннаң апарып, постарыңның чахиңар хоостыра чарғылаңар, – теен Пилат.

– Рим чарғы-чахии хоостыра кізіні өлімге чарғылаңаң пір дее үлгүбіс чоғыл, – нандырғаннар иудей пастыхтары.

³² Иисустың хайдағ өлімнең өл парарынаңар чоохтаан сөстерінің тол парары үчүн, мындағ чоох пол парған.

* 18:28 «Иудейлернің киртініс кибірлеріне тоғыр полбас үчүн» сөстер «кірленмеске» теені полча. Иудей полбааннарға чағын кірген иудейлер киртініс саринаң кірлен парған поладырлар. Андағ кізілерге Пасха тіп пайрамны үлүкүннирге чарадылбачаң.

³³ Андада Пилат, өргезер кіріп, Иисусты хығыртыбысхан.

– Синзін ме, Иудей ханы? – сурған Иисустаң Пилат.

– ³⁴ Мыны позың сағынып чоохтанчазың ма алай пасхалары Минненер чоохтап пирділер бе? – нандырған Иисус.

– ³⁵ Мин иудейбін ме? Синің чоңың паза улуғ абыстар сини холыма пирібіскеннер. Ниме ит салғазың? – сурған Пилат.

– ³⁶ Минің хан-чирім пу чир үстүнде нимес. Хан-чирім пу чир үстүнде полған полза, нымысчыларым, Мині иудейлерге пирбес үчүн, алныма турарчыктар. Че хан-чирім – чир үстүнде нимес, – нандырған Иисус.

– ³⁷ Андағда син ханзың, андағ нимес пе? – сурған Пилат.

– Син Мині «Хан» тідің. Мин кізілерні сын үгредігнең таныстырарға төреем, пу нименің үчүн чир-чалбахсар килгем. Сын үгредігні пілчеткен полған на кізі Минің үнімні исче, – нандырған Иисус.

– ³⁸ Сын үгредігні кем пілтір? – тіп, Пилат, иудейлерзер хатап сығып, оларға чоохтанған:

– Анда пір дее пыро таппадым. ³⁹ Сірернің мындағ кибір пар: Пасха тіп үлүкүнде сірерге піреезін позыдарға кирекпін. Пу иудейлер ханын позыт пирим ме?

– ⁴⁰ Аны нимес, Варавваны! – хысхыр сыххан прайзы. Варавва, тізең, хасхы полған.

19 Андада Пилат Иисусты хамчынаң чыртарға чыхығ пирібіскен. ² Ханны чіли тонандыраачых полып, чаачылар, хазалчых харағанны іскітті үріп алып, Аның пазына кизірт салып, узун хызыл көгенек кизіртібіскеннер:

– ³ Изен ползын, Иудей ханы! – хысхырғаннар Ағаа.

Иди хысхырып, Аны сырайынаң сапханнар. ⁴ Пилат, пазох сых киліп, кізілерге чоохтаан:

– Аны сірернің алныңарға, прайзы пілзін тіп, сығарчам. Анда пір дее пыро таппадым.

⁵ Аңаң Иисус хараған үрімніг паза хызыл көгенектіг сых килген.

– Мына ол кізі! – теен оларға Пилат.

⁶ Улуғ абыстар паза хадағчылар, Аны көр салып, хысхыр сыхханнар:

– Кіреске хазап саларға аны, хазап саларға аны!

– Постарың Аны, апарып, кіреске хазаңар. Мин пір дее пыро анда таппадым, – теен Пилат.

– ⁷Пісте Моисей Чахии пар. Ол Чахиибыс хоостыра позын Худай Оолғына сананчатхан кізі ол парарға кирек, – нандырганнар иудейлер.

⁸Пилат, ол сөстерні истіп, хорых парып, ⁹өргезер нандыра кір парыбысхан.

– Хайдаңзың син? – сурған ол, че Иисус ағаа нандырбаан.

– ¹⁰Мағаа нандыраға хынминчазың ма? Сині кіреске хазап салар алай позыдыбызар үлгүмнің парып пілбинчезің ме? – сурған Пилат.

– ¹¹Сағаа Худайдан пирілбеен полза, Мині чарғылачаң пір дее үлгүн чох поларчых. Мині садыбысхан кізілернің чазығы синің чазығыннан улуғ, – нандырған Иисус.

Пилат чарғы итче

¹²Иди чоохтасхан соонаң, Пилат Аны позыдыбызарға харасхан. Че иудейлер хысхырысханнар:

– Син аны позыдыбыссаң, Рим хағанына арғыс полбассың. Кем позын хан итче, ол хағанға ыырчы полча.

¹³Пилат, пу сөстерні искендөк, Иисусты тасхар сығарыбызып, позы чарғычының одырчығына одыр салған. Ол одырчых «Таснаң чапхан чирде» алай ба еврей тілінең «Гаввафа» тіп адалған орында турған. ¹⁴(Пасха тіп үлүкүн алнында, пятницада, күн ортызы полған*.) Пилат иудейлерге теен:

– Мына сірернің ханыңар!

– ¹⁵Чох ит, кіреске хазат аны! – пазох хысхырысханнар олар.

– Хайди мин сірернің ханыңарны хазап саларбын? – сурған Пилат.

– Пістің Рим хағанынаң пасха хан чоғыл, – нандырганнар улуғ абыстар.

¹⁶Андада Пилат оларға Иисусты кіреске хазирға пирібіскен. Иудейлер Иисусты хазирға апарғаннар.

Иисусты кіреске хазапчалар

(Мф 27:32-44; Мк 15:21-32; Лк 23:26-43)

¹⁷Иисус, Позының кірезін апарып, «Хуу Пас» алай еврей тілінде «Голгофа» тіп орынзар сыххан. ¹⁸Анда олар Иисусты кіреске

* ^{19:14} Грек пічіктерінде «күн ортызы» сөстернің орнына «алты час» тіп пазыл парған. Пісте пу сөстер «күнөрте он ікі часха» килісче.

хазап салғаннар. Аннаң пасха ам даа ікі кізіні, пірсін – сол саринда, ікінчизін – оң саринда, Иисусты ортызында хазап салғаннар. ¹⁹Пилат, тізең, «Пу Назареттең сыххан Иисус, Иудей ханы» тіп чардыда пастырып, кіреске хазатыр салған. ²⁰Иисус кіреске хазаттыртхан орын саардаң ырах полбааннаңар, пу пічікті көп иудей хығырған. Ол пічік еврей, грек, Рим тіллерінен пазылған полған. ²¹Иудейлернің улуғ абыстары Пилатха чоохтанғаннар:

– «Иудей ханы» тіп паспа, «Позын „Мин Иудей ханыбын“ тіді» тіп пас сал.

– ²²Хайди пас салғам, идök пазылых ползын, – нандырған Пилат.

Чаачылар Иисустың кип-азаан үлесчелер

²³Чаачылар, Иисусты кіреске хазап салған соонда, Аның кип-азахтарын алып, полған на чаачаа пірер чардыхтаң киліссін тіп, төрт чара үлезіп алғаннар. Узун көгөнее халған. Ол, тігілбин, пүкүлее соғылған полған.

– ²⁴Піс, аны чара тали тартпін, тас тастап, үлүс кемге түзерін көр көреңер. Үлүс кемге түзер, ани полар, – чоохтасханнар постары аразында чаачылар.

«Кип-азаамны постарының аразында үлескеннер, көгөнеемні, үлезіп, үлүске тас тастааннар» тіп, Худай Пічиинде пазылғаны тол парарға кирек полған. Чаачылар сах іди иткеннер.

²⁵Иисустың кірези хыринда Аның ічезі, ічезінің чачазы, идök Клеопаның ипчізі Мария паза Мария Магдалина турғаннар. ²⁶Иисус, ічезін паза аннаң хости турчатхан Позының хынған үгренчизін көр салып, ічезіне теен:

– Ипчі кізі. Пу синін оолғың.

²⁷Анаң үгренчізіне теен:

– Пу синің ічең!

Аннаң сығара ол үгренчі Иисустың ічезін позынзар алып алған.

Иисус тоозыл парча

(Мф 27:45-56; Мк 15:33-41; Лк 23:44-49)

²⁸Аның соонаң Иисус, прай нименің тол парғанын, көріп, Худай Пічиинде пазылғаны тол парзын тіп:

– Сухсапчам, – тіп чоохтанған.

²⁹ Мында ідіске толдыра аарлығ нимес араға пар полған. Чаачылар, сүбүректі арағада өллеп алып, анаң аны иссоп* салаазына хаптырып, Иисустың ирнілерінзер сунғаннар. ³⁰ Иисус, арағаны сорып, чоохтанған:

– Полчаң ниме пол парды!

Анаң, пазын түзірібізіп, үреп парған.

³¹ Ол күн пятница полғаннаңар, субботада, тізең, улуғ үлүкүн полып, иудейлер, кіреске хазаттыртханнарның сөөктерін суббота күнге халғыспасха тіп, Пилаттаң, оларның чодаларын сыы саап*, кірестердең түзірерге сурынғаннар. ³² Чаачылар киліп, Иисуснаң хада хазаттыртхан кізілернің, пастап пірсінің, анаң ікінчізінің чодаларын сыы сабысханнар. ³³ Иисуссар пас киліп, Аның үреп парғанын көріп, чодаларын сыы саппааннар. ³⁴ Че чаачыларның пірсі Аның хабырғазын чыданаң сазыбысхан, андартын ханнаң суғ ах сыххан.

³⁵ Пу нимені позы көрген кізі сірерге, киртін сыхсыннар тіп, прай чоохтап пирген. Аның чооғы сын. Ол сынны чоохтапчатханын пілче.

³⁶ Худай Пічиинде «Аның сөөгі сыы сабылбас» тіп пазылғаны тол парар үчүн, пу ниме полған. ³⁷ Худай Пічиинде хоза піди пазылған: «Чыданаң састырған кізіні көрерлер».

Иисусты чыып салчалар

(Мф 27:57-61; Мк 15:42-47; Лк 23:50-56)

³⁸ Аримафей саардаң сыххан Иосиф, иудей пастыхтарынаң хорыхханнаңар, Иисустың чазыт үгренчізі полған. Иисус үреен соонда ол Пилаттаң Иисустың сөөгін суурып аларға сурынған. Пилат чаратхан. Иосиф, парып, Иисустың сөөгін кірестең суурыбысхан. ³⁹ Никодим дее килген. Ол хақан-да Иисуссар хараазын кил парған полған. Амды ол пір чүс литра* алоэ паза смирна хайағынаң иділген порағны ағыл килген. ⁴⁰ Анаң олар, иудейлер

* 19:29 Иссоп – пу өзімнің салаазынаң чазых үчүн тайығ итчетсе, тузаланчаңнар. Тайыға салылған малның ханын кізізер тамчыладар үчүн, иссоптың салааларын, ханда өллеп, хахти сапчаңнар.

* 19:31 Кіреске хазаттыртхан кізее тынарға сидік поладыр. Тын хабынар үчүн, кізі, пірееде сөөлініп, улуғ тынадыр, че чодазын сыы саптыртхан кізі сөөлін полбинча. Тын хабын полбаан кізі табырах үреп парча.

* 19:39 Пір чүс литра отыс килограммча полған.

кибірі хоостыра, Иисустың сөөгін хайахнаң сүртілген исенн ораабысханнар. ⁴¹ Иисус кіреске хазаттыртхан орынның хыриндағы садта пір дее кизи чығбаан наа хую пар полған. ⁴² Пятница күн полған. Иудейлернің үлүкүни чағдапчатханнаңар паза ол хую чағын полғаннаңар, Иисусты анда чыып салғаннар.

Иисустың сөөгi чох пол парча

(Мф 28:1-10; Мк 16:1-8; Лк 24:1-12)

20 Неделяның пастағы күнінде, позырахта, Мария Магдалина, ирген харасхыдох хуюзар киліп, көрзе, хуюны пазыр салған тас хыйа іділ партыр. ² Мария, Симон-Пётрзар паза Иисустың хынчаң үгренчизнер чүгүр парып, теен:

– Хан-пигібістің сөөгін хуюдаң кемнер-де апарыбыстырлар, хайдар иткеннерін, тізең, пілбинчебіс.

³ Сах андох Пётр пір үгренчінең хада, тасхар сығып, хуюзар парғаннар. ⁴ Олар ікөлең чүгүрікнең парғаннар, че пірсі, табырах чүгүріп, Пётрдаң пурун хуюзар чидіп, ⁵ мөкейіп, істінзер пахлабызып, чатчатхан көр салған, че хуюзар кірбеен. ⁶ Аның соонаң Симон-Пётр, чүгүр киліп, хуюзар кіре хонған. Ол даа истернің чатчатханын көр салған. ⁷ Истернің аразында Аның пазына палғалған плат чох полған, ол оортах алынча түріл парған чатчатхан. ⁸ Андада пурун чүгүр килген үгренчі дее хуюзар кірген. Кіріп, прай нимені көр салып, киртін парған. ⁹ Олар, ол тусха читіре, Иисустың тіріл килеріненер Худай Пічиинде пазыл парғанын пілбеен полғаннар. ¹⁰ Олар иблерінзер нандыра айланғаннар.

Иисус Мария Магдалинаа көрінче

(Мк 16:9-11)

¹¹ Мария хую хыринда ылғап турған. Ол, ылғап ала, хуюзар пахлап мөкейгенде, ¹² анда аппағас киптіг ікі ангелні көр салған. Олар Иисустың сөөгi чатхан орында: пірсі – пазында, пірсі, тізең, азаанда, одырғаннар.

– ¹³ Син ноға ылғапчазың? – сурғаннар аннаң ангеллер.

– Минің Хан-пигімні апарыбысханнар, Аны хайдар салғаннарын пілбинчем, – нандырған Мария.

¹⁴ Ол іди чоохтанып ала, хайбағыныбызып, кистінде турчатхан Иисусты көр салған, че таныбаан.

– ¹⁵ Син ноға ылғапчазың? Кемні тілепчезің? – сурған Иисус.

– Пиг, син Аны сығар парыбысхан ползаң, чоохта мағаа, хайда салғазың. Мин Аны алып алам, – теен Мария, Иисусты сад көрчөң кізее санап.

– ¹⁶Мария! – теен Иисус.

Мария, Иисуссар сырайынаң айланып, еврей тілінең «Раввунни», «Ұгретчім», теен.

– ¹⁷Теңме Мағаа, Мин Пабамзар ам даа өөрлеелекпін. Минің харындастарымзар парып, чоохта: «Мин Пабамзар паза Пабанарзар, Худайымзар паза Худайынарзар өөрлеп парирбын», – теен Иисус.

¹⁸Мария Магдалина, парып, Хан-пигін көргенненер паза позына ниме теенненер, үгрөнчлеріне чоохтап пирген.

Тірілген Иисус үгрөнчлеріне көрінче
(Мф 28:16-20; Мк 16:14-18; Лк 24:36-49)

¹⁹Олох күн иирде, неделяның пастағы күнінде, Иисустың үгрөнчлері, иудейлердең хорығып, пір тураа чыылызып алып, пиктен салғаннар. Ол туста Иисус, кір киліп, оларның аразында турып, чоохтанған:

– Амыр-хазых сірерге!

²⁰Иди тіп, Ол үгрөнчлеріне холларын, азахтарын паза хабарғазын көзіткен. үгрөнчлері, Хан-пигні көріп, өрін парғаннар.

– ²¹Амыр-хазых сірерге! Пабам Мині ысхан чіли, Мин дее сірерні чир-чалбахтағы чоннарзар ысчам, – теен хатабох Иисус.

²²Иди тіп, Иисус, оларзар алдыра үбүріп, теен:

– Худай Худын алынар! ²³Кемнің чазыхтарын сірер тастирзар, аның чазыхтарын Худай даа тастир, кемнің чазыхтарын сірер тастабассар, оларның чазыхтарын Худай даа тастабас.

Иисус Фомаға көрінче

²⁴Иисус килгенде, он ікі үгрөнчинің пірсі, Ікіс тіп солалығ Фома, оларның аразында полбаан.

– ²⁵Піс Хан-пигібісті көргебіс, – чоохтап пиргеннер ағаа үгрөнчлер.

– Мин, Аның холларында позығдаң халған палығларын көрбеенде, салаамнаң ол палығларға теңмеенде паза Аның хабырғазын холнаң тутпаанда, киртінмеспін, – теен Фома. ²⁶Сигіс күн пазынаң Иисустың үгрөнчлері пазох хада полғаннар, амды

Фома оларнаң хада полған. Ізіктер пиктіг полған даа полза, Иисус, кір киліп, оларның аразында турып, чоохтанған:

– Амыр-хазых сіерге!

²⁷ Анаң Фомаға теен:

– Салааннаң холларымны тутхлап көр. Холыңны палығлыг хабырғама сал. Ікінчілебин киртін!

– ²⁸ Хан-пигім паза Худайым минің! – нандырған Фома.

– ²⁹ Син, Мині көріп, киртіндің ме? Че, Мині көрбин, кир-тінчеткеннері часкалығлар, – теен Иисус.

³⁰ Иисус Позының үгренчілерінің алнында көп пасха хайхастар иткен, че пу пічікте аннаңар пазылбинча. ³¹ Пу пічік сіерге Иисустың Мессий-Христос, Худайның Оолғы полчатханына киртінзіннер тіп пазылған. Иди киртініп, сіер чуртас аларзар.

Тірілген Иисус үгренчілеріне пазох көрінче

21 Мының соонаң Тивериад көл хыринда Иисус үгренчілеріне пазох көрінген. Ол ниме піди полған. ² Симон-Пётр, Ікіс тіп солалығ Фома, Галилей чиріндегі Кана аалдаң Нафанаил, Зеведейнің ікі оолғы паза олардаң пасха Иисустың ікі үгренчізі прайлары хада анда чыылыс парғаннар.

– ³ Мин палыхтирға парчам, – теен пасхаларына Симон-Пётр.

– Піс тее синнен хада парарбыс, – нандырғаннар олар.

Олар, көлзер киліп, палыхтап парарға тіп, кимее одырыбысханнар. Че ол хараазын пір дее ниме тут полбааннар. ⁴ Таң чарып килген. Чар хазында Иисус турған, че үгренчілері Аны таңыбааннар.

– ⁵ Оолларым! Чииске пірее ниме тудып алдар ба? – сурған Иисус.

– Чох, – нандырғаннар олар.

– ⁶ Сөзірбені кименің оң саринзар тастаңар. Анда тударзар, – теен Иисус.

Сөзірбені иди тастабызып, уғаа көп палых тудып алғаннар. Сөзірбені сығар полбааннар. ⁷ Андада Иисустың хынчаң үгренчізі Пётрға чоохтанған:

– Пу Хан-пигібіс!

Симон-Пётр, Аның Хан-пиг полчатханын истіп салып, кип-азаан табырах кизіп (ол кип-азаан суур салған полған), суға сегірібіскен. ⁸ Пасха үгренчілері, палыхтығ сөзірбені тартып ала, кимеліг чарзар чүс килгеннер. Чарға теере ікі чүс хаалағ

полған. ⁹Чарға сых килгеннерінде, көстерде палых паза от хыринда халас чатчатханын көр салғаннар.

– ¹⁰Сағам тудып алған палыхты ағыл киліңер, – теен Иисус.

¹¹Симон-Пётр, парып, сөзірбее толдыра кір парған чоон палыхтарны чарға сығар килген. Сөзірбеде пір чүс иліг үс палых полтыр. Андағ даа көп полза, сөзірбе талалбаан.

– ¹²Киліңер, азыраныңар, – теен Иисус.

Үгренчілерінің пірдеезі Аның Кем полчатханын суарға тідінмеен. Олар Аның Хан-пиг полчатханын пілгеннер. ¹³Иисус, пас киліп, халаснаң палыхты оларға пирген. ¹⁴Піди Иисус, тірілгеннең пеер, үгренчілеріне үзінчі хати көрінген.

Иисус Пётрны сыныхтапча

¹⁵Олар азыранып алғанда, Иисус Симон-Пётрдаң сурған:

– Ионаның оолғы, Симон! Син Мағаа пасхаларынаң тың хынчазың ма?

– Йа, Хан-пигім! Син пілчезің, мин Сағаа хынчам, – нандырған Пётр.

– Минің хурағаннарымны хадар, – теен Иисус.

¹⁶Иисус ікінчі хати Пётрдаң сурған:

– Ионаның оолғы, Симон! Син Мағаа хынчазың ма?

– Йа, Хан-пигім! Син пілчезің, мин Сағаа хынчам, – нандырған Пётр.

– Минің хойларымны хадар, – теен Иисус.

¹⁷Иисус үзінчі хати сурған:

– Ионаның оолғы, Симон! Син Мағаа хынчазың ма?

Иди Иисус «Мағаа хынчазың ма» үзінчізін сурғанда, Пётр, хомзын парып, Иисусха нандырған:

– Хан-пигім! Сағаа хынчатханымны, Син пілчезің.

– Минің хойларымны хадар. ¹⁸Сынны сағаа чоохтапчам, чиитте син поэң, хурчанып алып, хайдар хынзан, андар чөрчеңзің. Киріп парзаң, тізең, холларыңны сунарзың, сині пасха кізі, хурчап алып, син хынминчатхан чирзер апарар, – теен Иисус.

¹⁹Иисус, иди чоохтап, Пётрны хайдағ өлімнең Худайны сабландыларынаңар, сизіндірген.

Анаң ағаа теен:

– Минің соомча пар.

Минің соомча пар

²⁰ Пётр, тізең, соонзар айланып, постарының соонча Иисустың хынчаң үгрөнчизи килчеткенін көр салған. Ол хачан-да, иирде азыранчадып, Иисусха чағын одырып, «Иисус пиг, Сині кем садыбызар?» тіп сурған полған. ²¹ Пётр, Иисустың хынчаң үгрөнчизін көр салып, Иисустаң сурған:

– Хан-пигім! Пу үгрөнчіннең чи ниме полар?

– ²² Мин аны, Позым хатап килгенче, чуртадарға хынчатхан ползам даа, синің анда ноо киреен? Син Минің соомча пар, – нандырған Иисус.

²³ Ол үгрөнчинің үребезіненер чоох киртінчеткеннернің аразында тарап парған. Че Иисус аны үребес тібеен. «Мин аны Позым килгенче чуртадарға хынчатхан ползам даа, синің анда ноо киреен?» теен. ²⁴ Ана ол үгрөнчі, прай пу нимелерденер чоохтап, пу киндені пас салған. Ол чоохтаан нимелернің сын полчатханын піс пілчебіс.

²⁵ Иисус аннаң даа пасха көп нимелер иткен. Че оларны прай пічікке пас салза, чир үстүнде ол пічіктерні салчаң орын чит-песчік. Аминь.